

SZENTES ÉS VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 265. szám, özv. Fried Józsefné úrnő házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréskelt árjegyzék szerint számít fel.

Felhívás előfizetésre.

Lapunk 12-ik évi pályafutásának második negyedéhez ért. Nincs okunk csalódással tekinteni vissza a múltra, kétséges aggsággal nézni a jövőbe, mert hiszen az a mult mely mögöttünk fekszik, ha gazdag volt is fásasztó, erőtemészto küzdelmekben, nem kevesebb elégtétellel szolgált s az előttünk fekvő újabb küzdelmekhez az erő olyan forrást bírjuk a közönség soha nem tántoruló, változatlan ragaszkodásában, bizalmában, amely szinte kimeríthetlenné látszik s amelyre támaszkodva bátran, kitérés nélkül haladhatunk előre a kitűzött cél felé, mely nem lehet más: mint Csongrádvármegye és Szentes szemleli és anyagi jólétének előmozdítása.

Lapunk iránya, szelleme általánosan ismert. Nem keressük a harcot, de nem is térünk ki előle semmi téren, senki elől.

Függetlenül minden irányban: mindenkiel szemben megőrizzük szabadszólásunkat, a bírálat jogát, melynek gyakorlása nélkül egy hírlap sem szolgálhatja igazán a közönség, a közjó érdekét.

E néhány szóban van egész programunk most és a jövőben.

Ami lapunk irodalmi részét illeti,

erre nézve sem kell hangzatos ígéreteket tennünk.

Törekvésünk, hogy itt is jót, irodalmi színvalon állót nyujtsunk olvasóinknak épp úgy, mint ahogy a közérdekek tárgyalásánál mindenkor aprólékos figyelmünk tárgyát Repezi, hogy stílusunk, modorunk a hírlapírói tisztesség szigorú korlátain belül maradjon.

E programmal vívtuk ki eddigi sikereinket: a közönség rokonszenvét, érdeklődését, pártolását és meg vagyunk győződve róla, hogy e feltéve őrzött kincseket a jövőben nemcsak megtartani, de sokasítani is képesek leszünk.

Mert a közönség rokonszenve, bizalma, pártolása: e három egység a hírlapíró legfőbb kincse, amelyet kivívni érdem, megtartani dicsőség.

Mi e dicsőségre vágyunk, ez képezi ambícióinkat s ezzel ajánljuk a kiadóhivatal előfizetési felhívását olvasóink szíves figyelmébe.

Szentesen, 1891. március 29.

Tisztelettel:

a szerkesztőség.

Küszöbön az új évfolyad, lapunk 12-ik évfolyamának 24-ik negyede s mint más alkalommal, ezuttal is bizalommal fordulunk a t. közönséghez, hogy az előfizetést mielőbb megújítsa és ezzel a lapunk iránt eddig tanúsított érdeklődést újabban megszilárdítani sziveskedjék.

A lap szellemi részéhez, azok után,

amit a szerkesztőség fent elmondott sem lehet szavunk. Ami pedig a technika részét, a kiállítást illeti, erre nézve most, amikor alig egy hete, tetemes aldozattal gondoskodtunk arról, hogy az olvasóközönség igénye e részben is kielégítettessék, talán szintén fölösleges újabb ígéreteket tennünk.

Az előfizetési ár a régi marad.

Félévre . . . 2 frt 50 kr.

Negyedévre 1 , 25 „

melynek mielőbbi beküldését kérjük, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék. Vidékről az előfizetés legelőszérubben postataulvannal eszközölhető.

Szentes, 1891. márc. 29.

Tisztelettel:
a kiadóhivatal.

Feltámadunk.

Rügyfakasztó tavaszi nap sugar, jelképe a mindent életre keltő isteni szikrának: légy üdvözölve a feltámadás ünnepén!

Meleged hatja át a földet, a mindenséget: verőfényed világot ad, lángheved életet.

Mikor eljön a tavasz: mikor izzó csököd megolvasztja a vizeket téli békóban tartott jégpáncélt: mikor az első fűszál felénk dugja ki fejét a felszabadult földből, az első virág pattan ki az ágon és ibolya, gyöngyvirág illatával terhes a lég: lelkünk megittasul az újraébredésre és ajkunk önkénytelen sugja a hívó szót: «feltámadunk!»

T Á R S A.

Cseppkövek.

Sully-Prudhomme.

*Szeretem én e mély barlangokat,
Miket a fátklya vérpirosra fest,
A hol a sok vízhangos boltozat
Hosszú sohajjá nyújt meg bármi neszt.*

*A milliom cseppő a fejünkre esügg,
Megannyi kővé lett köny mintha vón,
S lábunk elé szívároq a vízük,
Csepp csepp után, alighogy hallhatón.*

*Én azt hiszem, e néma csöndben itt
Valami gyászos béke árnya leng,
S látván a barlang hosszú könyjét,
Mik soh'se száradhatnak odajent:*

*Szivekre gondolok, melyekb' réq,
Rég szünygdoz egy émult szerelem,
Melyeknek könyje megmerekedék
Valami sir bennök mindszüntelen.*

Radó Antal.

Tere-fere.

Végre hat lecsurgott a márciusi hóviz legutolsó cseppje is a háztetőkről, s a kiesőnyelg hovárag batran kidughatja fejcsökjét, hogy bátorító szavakat susogjon a még szünygadó kékszemű ibolyának, hadd ébredjen ő is. Hiszen a tavaszi nap sugar olyan édes hízélgelön enyeleg bimbősékeivel, úgy éberszgeti langyos lehelletével első szerelmesét, ezt a kedves, illatos virágot.

Es a kis ibolya felébred, kitarja illatos kelyhét az enyélgő nap sugaraknak, mely megfúroszti cicázó sugarát a himporos kehegyben, mire a boldog virág mosolyogva illatozik s csak akkor hervad el, mikor látja, hogy a nap sugar hűlen lett hozzá, más virághoz pártolt!

A tavaszi nap sugar urambátyámékat is kiesajja a kapuba. Ott sűtkéreznek Suhogók előtt a reves faderékből durvan összetakolt padon.

Ott ül Suhogó uram és fontoskodó ábrázattal magyarul valamit a mellette álló Szünyg komanak.

Par lépésnyire tőlük Subas Jóska támogatja a haz oldalat tömzsi vallával; mindég így szokta s a hata nyomása már szinte piszkos foltot hagyott a fehérre meszelt falon, a miért aztan Suhogó Julis nem egyszer finortogtja is az orrat.

A nagy kényelemben politizáló Suhogó uram előtt akar egy barazda billegtető illegbilleg Szarka Tóni, a fiatal alfegyző. Egy-

szerre jár keze-lába, beszél, felecel, szórja a szót, mint jó gyulai a forgácsot. Közbe-közbe meg-meg pödöríti esitri bajuszt s úgy kacsingat az atellenes haz muskattlis ablakára, honnan szöke kis leanyfej mosolyog feléje.

— Soh'se bomoljék jegyző uram! só rá, laposakat pislantva az öreg Suhogó, nagyot ütve a jegyző cingar labzsárra érdes tenyérrel; maga is úgy járhat, mint a mult héten az a szegény diák, aki addig settenkedett az Ilonkaék háza körül, míg egyszer aztan az Ilonka anyja leöntötte egy kanta vízzel!

Mire a jegyző válasz helyett önelégült mosollyal pödörgeti hetyke kis bajuszt s az az oldal-pillantás, mellyel újra oda kacsint a muskattlis ablakhoz — azt látszik bizonygatni: hogy ő vértézettnek érzi magát az ilyen hideg kirák ellen.

— Bizony furesa egy asszonyosság is az Ilonka anyja! váltja fel a szót Veréb Mihály, egy keményen kipödört deres bajuszi öreg gazda, ki szörnyen büszke rá, hogy ősei nem emberek voltak.

— Furesa am! hagyja rá Gombos Péter; pedig ő se volt jobb a deakné vasznánál! — Bizony nem a! erősíti Kiss Ferenc, Még ma sem jobb ő kegyelme! Szegény szomszéd csak olyan szöllér a maga házában. Az asszony az ur és az öreg úgy járja, a hogy ő fújja. Megezik, hogy egyszer még kiadja neki az utat, mert hat tudnivaló, hogy a Cserjesi ispan! . . . Na de, ne szólj szám, nem fáj fejem!

— Nem art az olyan pipogya ember-

Semmi e szót, ez eszmét, e hitet nem hozza közelebb hozzánk, mint a tavasz fensége.

Tavaszi volt, az 1641-ik év tavasza, mikor az angol nép megkezdte szabadságharcát, mely után megújodott, új életre támadt: alkotmányos, szabad életre.

Az 1791-ik év tavasza látta porba omlani a francia trón lilomját, melyből a köztársaság támadott fel.

És 1848 tavasza, mondjuk-e: mi a magyaroknak? Mondjuk-e, hogy ettől számít új életet? Hogy innen fakadt jelen alkotmányos nemzeti létünk feltámadása?

Am a népszabadság e verőfényes diesszugarakba vont napjai mind-mind elhomályosulnak husvét ünnepén, melyet a keresztény világ az istenember feltámadásának szentelt.

Mert a feltámadás eszménye az, a maga szeplőtlen tisztaságában, ami ez ünnepben megtestesült.

Felpattan a sir, feltámad halotjaiból az ember, hogy megdicsőülten szálljon istenéhez, akitől vétetett!

Földi salak, vágy, szenvedély, indulat nem új fölötte többé. Megtisztulva a büntől, támad fel Istenéhez, az örök életre.

Ez a feltámadás — ahogy a hit bennünk él.

És e hittel szívünkben tekintünk körül ithon, a magunk tűzhelyén: vonjuk meg a határt, melynél régenmult és jelen egymással találkozik.

Nem az ország dolgait értjük a magunk tűzhelye alatt: csupán a kis világot itt körülöttünk, amely működésünk színtere.

Mert feltűnő a hasonlat Izrael országának a feltámadáskorabeli és Szentesnek jelenkori állapotá között.

Ott is, itt is lelkiismeretlen kufárok kezében a hatalom: ott is, itt is a gyűlölet szab törvényt a cselekedeteknek és ahogy ott hangzott a

«feszítsd meg» vérszomjazó kiáltása a fanatikusok ajkán, úgy üldöz és tipor nálunk sárba minden tisztességet a rabulisztika, mely elől úgy vonulnak vissza legjobbjaink, ahogy az egészséges irtózó félelemmel kerüli a fékélyest.

Törni vagy hajolni! — ez a jelszó a gyűlölködők ajkán és nincsen eszök, elég szennyes, hogy alkalmazásától megriadjanak, nincs furfang, elég ördögi, hogy ki ne eszeljék céljaik megvalósítására.

Hivatalt a pajtáskodás osztogat, bűnhődés ellen cimboraság véd s akik a nép barátainak hazudják magukat, szövetségre lépnek, hogy e népet mindenkép megkárosítsák.

Kemény vád mind, amit felhoztunk, de még mindég nem találunk elég kemény kifejezést mindannak ostorozására, ami bünt. visszaélést, paszkodást és igaz vádak fölölelnek.

És a nép, a tömeg még mindig hisz, egyre bizik megrontója szavában, követi sokban, utána megy vakon, nem nézve lába elé, nem látva az örvényt, amely felé vonszolja s amelyben rövid időn elmerül megrontójával együtt, ha nem kerül, aki gátat vessen a féktelen kényúrnak, ki szertelen bosszuszomjának áldoz fel mindent.

A megrontó!

Ki bánja, ha bukik? Ki fog csak egy könnyet is sirni utána?

Bukása olyan kiérdemlett lesz, mint amilyen vak volt gyűlölete.

De a nép bukása, azoknak örvénybe hanyatlása, akik balga könnyenhivéjükért lakolnának — ez az, ami fájdalommal töltén el szívünket. Ezt kell meggátolnunk minden erőnkkel, az erkölcsi fegyverek teljes hatalmával.

Zsolozsma zeng a hívők ajkán és száll fel a Magasságoshoz, husvét ünnepén.

«Feltámadunk! Feltámadunk!»

És a szent zsolozsma hangja át-hatja lelkünket.

Tekintetünk a magasba irányul és önkénytelen kiáltja:

— Nem! Nem veszhet el a nép, egyesek bűnéért! Nem szabad elpusztulnia!

Feltámadunk!

A revolver. Indiszkreció követünk el,

amikor egy *ugynevezett lovasias ügygyel* a kezdetlegesség stádiumában, tehát lebonyolítása előtt hirlapilag foglalkozunk, de nem mi vagyunk az elsők, akik ezt tesszük, mert hiszen a «*Csongrád megyei Híradó*» f. évi 12-ik száma már tegnap hozta, hogy *Sima Ferenc lovasias* elégtételt kér a kaszinó összes választmányi tagjaitól, amiért elég vakmerők voltak: *ellen fejelemi vizsgálatot e'rendelvi*. A kihívás *ideiglenesen*, addig is, míg *Sima* Ferenc budapesti dzsentimen barátai megérkeznek, tehát *per prokura* tényleg megtörtént s bár magában e tényben egyfelől annyi őshumor rejlik, amennyi tíz amerikai humoristának is elég anyagot szolgáltatna, más felől meg e jelenség sokkal komolyabb, sokkal inkább gondolkozóba ejt, semhogy csak úgy könnyedén napirendre térhetnénk fölötte.

Ne szépsítsük a dolgot. Ha ez a tömeges kihívás így, ebben az alakban, ebből a felmerült indokból bár a lovasiaság legrigorózusabb mértékén megállhat, no, akkor csakugyan elkövetkezett nálunk a revolver uralma.

Vegyük csak a száraz, való tényállást.

Egy másik *ugynevezett lovasias ügyöl* kifolyólag, mely a *kihívott fel segédeinek hibájából* fenekelt meg, ugyancsak a *fiúk ügyét éljatszott segédek* beadványt intéznek a kaszinóhoz azon kéréssel, hogy *zárja ki tagjai sorából azt, aki az ő felület kihívta, mert az nem lovasias ember*.

Ők, a legközvetlenebbül érdekeltek, akiknek egész *segédei* eljárásához a legtöbb szó fér, itélkeznek egy harmadik fölött, aki egészen korrekt járt el becsületbeli ügyében s hogy a kaszinó választmányára nyomást gyakoroljanak, egyikőjük, aki egyúttal lapszerkesztő is, a *saját lapjában előre megírja, hogy több kiváló tag a kaszinóhoz milyen kérést nyújtott be, s hogy e kiváló tagok, ha az úgy nem intéztetik el tetszésük szerint, ki fognak lépni a kaszinóból*.

A megfélemlítés nem hat a kaszinó választmányára; *egyhangulag* hozza meg határozatát, melyet már közöltünk s mely szerint a beadványt visszautasítja.

Vajon az következik-e be, aminek a dolgok természetes rendjénél fogva bekövetkeztét vártuk, hogy t. i. a hirlapilag jelzett *több kiváló* kaszinótág kilép?

No bizony! Semmi ilyes. Hanem a helyett a *tekinthetős tagok* egyike most már a kaszinó egész egyetemének nora a «*Szentesi Lap*» f. évi 36-ik számának vezércikkében s csak úgy duzzadozva a *gavallériától* azt támadja meg durván, mint olyan testületet, *amelyből, egy auztrofált kintinőség szerint — hiányzik az erkölcsi erő a társadalmi megterés*.

Természetes, hogy a *cikkirő szerint* az ilyen kaszinónak olyan tagjai vannak, akiknek nem lehet *zszeniorás nélkül* egy asztalhoz ülni és ez *kegyetlen ítélet a kaszinó morális színvonala fölött*.

Látni való, hogy a *gavallér* cikkben erősen működik a revolver.

De a kaszinó választmányát ez sem félemlíti meg. Összegyűl újból, le kíván számolni a sértéssel és a sértővel az egész tes-

nek, hadd csalja meg az asszony, mondá a jegyző. Miért olyan gyöngye, fejet hajtó? Minek hódol a papusznak?

— Hej, ha én megházasodom! majd megmutatom én, ki az úr a haznál!

— Nagyobb baj az annál, sőt hajt fel Veréb Mihály uram, hogy nem soká elsiyled a világ, mert olvastam a szazesztendő kalendariomban, hogy közelget az az esztendő, a mikor a nap egyenlő irányban jár a holddal. Es ha ez a két test összeitkőzik, akkor végnük van!

— En meg az újságól olvastam, hogy más országokban iszonyú földrengés volt! Hát bizony, majd ide is elér az — hagyta helybe Suhogó uram; aztan kámpecek nekünk!

— Vége, hát vége. Legalább nem fizetünk több adót! adta rá az áldást Juhász Jóska.

Mire Szarka Tóni mosolyogva hagyja ott a kompániát; «Boldog ügyügyiség!» gondolja magában, még egy pillantást röpítve az átellenes ablakhoz.

*

Ki ne olvasta volna a hirlapokból, hogy Vekerle pénzügyminiszter a mult esztendőben tizenhat milliócskát gazdalkodott meg az ország kasszájába.

Ha rá gondolok, hogy milyen rengeteg nagy csomó pénz lehet az, hát eszembe jut az is, hogyha a miniszter úr ó méltósága egy kissé udvarias volna (pedig úgy mondják, hogy nem csak udvarias, de gavallér is!) hát azt mondaná az ó Baross kollégájának:

— Nézd pajtás, itt van ez a nagy csomó pénz, tudod mit gondoltam? Legokosabb volna, ha kiéptítettéd belőle a szentes-vasarhelyi vasutat.

Hogy mit szólna hozzá a vasut-irály, azt már nem tudom, de ha azt mondaná:

— Igazad nem testvér, arany a beszéded! Hát ezzel az egy-két szavával de sok embernek szerezene örömet, vig husvétot.

*

Pénzről lévén szó, önkénytelenül eszembe jut, hogy a verőfényes tavaszi napsugár nem csak az illatos ibolyát hozza meg és nem csak urambátyámékat csalja ki a kapu elé tereferélni, hanem meghozza az újságíratás második évnegyedét is, azt pedig ki látja szivesen, ki meg nem.

Há'iszen igaz! Manap az ág is húz bennünket és a milyen tömött a pénzügyminiszter hivatalos tárcája, olyan lapos a miénk. No de, kerül még ott a ladafiában, csak keresni kell.

Hiszem mi újságírók nem csörtetünk kardot, nem porgettunk dobót, mint az adóvégrehajtó az adóhátralékos polgár háza előtt, csak tisztelettel kérjük az előfizetés melőbbi megújítását.

S ha a tömeges előfizetés folytán egyszer a mi kis államháztartásunk talál gyenge 16 milliócska fölösleget mutatni — no, mi bizvást megígérjük, hogy akkor menten kiépítjük a szentes-vasarhelyi vasutat.

Nagyné.

eljárás egyhangúlag elrendeli, s annak meg-
ejtésére Pólya Ferenc elnökele alatt Petro-
vics Soma és Kristó Nagy István vál. tagok
jelentésük mielőbbi bevéra mellett kiküldi.

Ez a határozat az, amely s született ga-
vallérok fogalma szerint, minden ízében
sértő a kaszinó ezen kiváló tagjára. Ezt be-
besítették Sima Ferencnek a f. hó 27-én, épp
akkor, amikor a kaszinói tagságról
való lemondását írásosan bejelent-
ette. Lemondását, melyet a kaszinó választá-
mánya, az adott viszonyok közt úgy sem fogadott
volna el, időközben visszavonta Sima Ferenc s
egyidejűleg lovagias elégtételt kért a határozatot
hozott összes választmányi tagoktól.

— **Egészségügy.** A vármegyei közkör-
ház ügyében kiküldött bizottság a f. hó 26-án
tartotta értekezletét az alispáni elfogadó ter-
emben. Az értekezlet megbízta *Iéti* János
dr. megyei főorvost, *Pöblik* Sándor dr. tisz-
telből főorvost és *Csaby* Andort, az állam-
építési hivatal főnökét, hogy a szegedi, ma-
kói és gyulai közkórházai épületeit, berende-
zését, betegápolási rendszerét és egész szer-
vezését tanulmányozva, erről rövid időn jelen-
tést tegyenek. Egyidőjűleg azonban a trachoma
sikeresebb gyógykezelése céljából megbízta a
vármegye főorvosát azzal is, hogy a szeg-
vári régi székhatározat tüzetesen megvizsgálván,
adjon véleményét: mennyiben és milyen költ-
séggel volna az ideiglenes szemkórházra át-
alakítható?

— **Nem lesz megyei mérnök.** *Baross*
Gábor kereskedelmi miniszter nem hagyta jóvá
vármegyénk törvényhatósági közgyűlésének
mult évi azon határozatát, mely a vármegyei
mérnöki hivatal felállítását mondta ki, mert
— mint mondja, ez a hivatal csak egy mér-
nökből állana és így az a visszas helyzet kö-
vetkeznék be, hogy az építmények tervezése,
a kivétel fölötti felügyelet, valamint a befeje-
zés utáni felülvizsgálat egy-azon egyén által
teljesítenék, ami az ellenőrzés szempontjából
semmi biztosítékot sem nyújt. De ettől elte-
kintve is a mérnöki hivatal felállítását csak
akkor tartja megengedhetőnek, ha 1) a vármegye
közönségének a közúttakra szánható
bevételei elegendők volnának arra, hogy a
főcél kockázata nélkül a külön törvény-
hatósági mérnöki hivatal költségeit a törvény-
hatóság megbírja s ha 2) kevesebb költség-
g láthatna el a törvényhatóság a közúttak
műszaki szolgálatát, mint amennyivel az
államépítészeti hivatal személyi és dologi ki-
adásaihoz aránylagosan hozzájárulni köteles.
— Minthogy pedig a vármegye, az utadó-
kölségvetés szerint, a törvényhatósági köz-
úttak és más egyéb vármegyei munkálatok
körül műszaki teendők végzéséért 2100 frral
járul a kiadások fedezéséhez s a tervezett
egy mérnöki állás költségei már magukban
2000 frral rugnak: annalfogva előre látható,
hogy az igényeknek megfelelő mérnöki hiva-
tal felállítási költsége oly mértékben terhelné
a költségelőirányzatot, hogy a bevétel jelen-
tékeny részét el kellene vonni a közúttak fen-
tartási és fejlesztési költségeitől s még így is
kérdéses, vajon a műszaki szolgálat a vármegye
által kompromplált alakban meg-
felel-e a közügynek úgy, ahogy azt
megkívánni lehet. De mindezekon kívül a mi-
niszter időszerűnek sem tartja a tervezett
intézkedést most, mikor a közigazgatásnak
törvényhozási rendezése szőnyegen van.

— **Kisdédová.** A szentesi jótékony nő-
egylettől vett értesülésünk szerint, az egylet
által tartott kisdédóvó közvetlenül a hus-
véti ünnepek után újból megnyílik. Tekintet-
tel a tavaszra és a bekövetkezett mezei munká-
időre, talán nem időszertlenül, ha e hírrel
kapcsolatban felvetjük a kérdést: hát a város
által a felsőpárton létesíteni már rég elha-

tározott kisdédóvó, melynek telke értéke-
lenül hever — vajon mikor nyílik már meg,
hogy a város e részén lakók is élvezhessék
előnyeit?

— **A szegedi trachoma tanfolyam.** Azon
hatósági orvosok számára, kik a mult évben
a Szegeden megtartott trachoma-tanfolyamon
nem vehettek részt, f. évi május 10-től 23-ig
az ezen célra kiküldött dr. *F. euer* Nathaniel
közegészségügyi felügyelő ismét tanfolyamot
fog tartani, szintén Szegeden. A belügyminiszter
ebben az ügyben rendeletet bocsátott ki a
vármegyékhöz, hogy az illető orvosokat utasítsa,
miserint f. é. május hó 10. d. e. 9
órákor a szegedi közkórházban dr. *Feuer* Na-
thanielnél jelentkezzenek s a tanfolyamon
egészen végig részt vegyenek, ennek befeje-
zése után pedig a tanfolyam vezetőjétől az ott
eltöltött időről elismervényt vegyenek.

— **Felolvasás.** Az évad téli szellemi
élete mögött is bezárult hát az ajtó. Mozgal-
mas volt, olyan, amilyen alig egy évben Szen-
tesen s ami fő: arról győződött meg bennünk,
hogy csak erélyre, kitartó akaratra van
szükség és lehet nálunk is szép, diszes közön-
séget toborzani a szellemi élvezetnek. A fel-
olvasást rendező bizottság az érdem, hogy
ilyen szép sikert tudott elérni egyszerű gyö-
gyerrel, azzal, hogy mindig újat, változatos
nyújtott a közönségnek. A derék bizottság a
f. hó 25-én rendezte ez évadban utolsó fel-
olvasását a közönség ugyanolyan élénk érdeklő-
dése mellett, mint az előzőket, mert a kaszi-
nó terme ezúttal is megtelt előkelő, diszes
hallgatósággal, kiknek zöme a szépnemből
tellett ki. A felolvasó asztalhoz lelkes éljen-
sés kísérte *Zsilinszky* Mihály főispánt, aki
Munkácsi Mihály gyermek és ifjú éveiből
mondott el sok-sok ismeretlen, érdekes rész-
letet, melyek a legfényesebben igazolják mind
a felolvasó kiindulópontját, mely szerint: a
lángész születik ugyan, de gyermekkorában
senkinek a homlokára írva nincs és diósőség-
hez, hirnévhez mindenkor nemcsak idő és
körülmények, hanem főleg fáradszt tanulás,
alapos tudás segítik. Gonddál kidolgozott
munka volt maga ez a felolvasás is, melyen
kitéstett, hogy az iró szeretettel foglalko-
zott tárgyával, aminthogy nem is cseleked-
het máséknál az, aki *Munkácsit* oly közvetlen
közelről ismeri, mint főispánunk. A közön-
ség mindigéig feszült figyelemmel hallgat-
ta az érdekes felolvasást, olykor-olykor boss-
zankodván csupán azon gavalér tempó föl-
ött, melyel egyfelmélyek, a szomszédos
étterembe vonulva, kihallatszó lármájukkal
élvezetét megzavarták, melyért lelkes tapsal
adóztak a felolvasónak. — Ezután *Gres-
kovics* Nóra kasszonyi szavalt el egy kedves,
humoros apróság: «*Hogy lesz a leányból
eladalmay*» azzal a megnyerő naivitással, mely
előadását jellemzi. A közönség őt is zajosan
élvezte. — Az estét a szokásos kedélyes
lakoma és tánc fejezte be.

— **Munkásmozgalom** A holnapi napon
d. u. lesz az iparosoknak és munkásoknak az
a nagyfotosságu első általános érte-
kezelet, mely az iparosok és mun-
kások társadalmi és anyagi helyzetének
javítását előzoza. Az ügynek megnyerték *Bo-
dászovits* Norbert tanárt, ki az értekezletet vez-
etni fogja. A mozgalom, mely még a mult
év őszén indult meg, most már a kifejődés
stadiumához ért s miint érett eszme fog a
holnap délutáni értekezleten tárgyalatni.

— **Völégényfogás.** Hiába zengnek a lantok
igaz, önzetlen feloldozó szerelemről s hiába a
bördudák siralmas melodái! mi sem képes többé
megjavítani a bűnö süllyedt emberiségét s nem
bírja kiirtani az önző szívűkből a megfertőzött ér-
dekek szennyét, hogy abba, ennek helyére a tiszta,
mocsoktalan szerelem plántájt ültesse. Erdek
vezérel mindeneketezen a nyomorult sártekén, még
az a romlatlan lelöknek hitt kömives legény is,
akit ezeltől két hónappal az öreg G.-né fogott el
vándorútjában, hogy völégényt szerezzen benne a
leánya részére. Nem kutatta multját, nem nézte a
jelenben elhagyott állapotját, s így nem tud-
hatta azt sem, hogy ő kelme már Amor nyilatfó
szobettben indult világbúdosó útjára. Ezzel a tit-
kolt sebbel jutott a G.-né figyelmes hajlékába,
ahol annak leánya édes vonzódásával már-már

feledtetni kezdé a szívét ért súlyos vesztéséget,
mikor két hó multán, mintegy *Deus ex machina*
előkerül az igazí, a valódi bálványi keblének *Ná-
nási* Franci személyében, hogy visszahálazza
azt az önos és jölétében róla megfeledkezett ked-
vesét. A kivettét háló megfogta áldozatát s egy
szép napon, éppen *Krisztus* kisenvedésének a
napján, összepakolt s kerekelt oldott csabítójával
— a nővel, a széles kerek uton, hogy megtérjen
Kun-Félegyháza keblébe, *Nánási* Franci
honába. A szem-füles reménybeli anyós azonban
jókör észrevette a páros szökést s ideje-
korán elcsipte őket a *Kurcza* hídjánál, ahol is
rögtönzött egy olyan operett-béli jelenetet,
melynek hatása csakhogy nevető görcsökben nem
mutatkozott a nagyszámu nézőközönség közt.
Az anyai szeretet szállt szembe a leánya boldog-
talanságára törő intrigával, mikor az öreg G.-né
lángborult arccal, vérben forgó szemekkel közé
állt a szökévény párnak, hogy azoktól a lánya
boldogságot — meg a két havi koszt és mosás
pézt követelje. A megtámadott önértet repliká-
zott s két havi tartásdíj fejében kivágott 8
frrt, hogy a többit meg majd megadja, mikor
lesz. Az intrikus bűgö gerleje a kömives legény-
nek még mindig hallgatott, amivel csak fokozta
az öreg asszony dühét, aki visszautasítván a ese-
kelynek talált öszegét, újra nekifordult a csabító-
nak. *Boszorkánynak*, *rogynak* nevezte, aki bájt-
állal itatta meg a völégényjölétet, hogy magá-
hoz vonzza. Rosznak erkölstelennék kurjantotta
ki végre, amire Franciban is fölforgant a női
szemérem és rikoltva zúgta vissza: «De már azt
ne merjek nekem mondani senki fia, mert őt év
óta lakok evvel az emberrel szökő házartásban,
mondja meg hát, hogy mit tud rólam.» S ki tud-
ja meddig folyik ez a jelenet, ha a rendőrség
beavatkozása véget nem veti. Ez a völégényfogás
ügye a kárpótlási keresettel most a kapitányság-
nál várja a befejezést.

— **Lovak és szekerek összeírása** A
jövő hó 1-én veszt kezdetét városunkban a
honvédelmi miniszter rendlete folytán min-
den évben kötelező lovak és szekerek össze-
írása, mely beárolg a jövő hó 15-ig tart.
A polgármester ennek eszközésével *Szakál*
Mihály aljegyzőt bízta meg, ki is azt a *Haris-
félé* házban levő hivatalhelyiségben fogja
teljesíteni. E körülményt azzal hozzuk az
érdekeltek tudomására, hogy a bejelentésnek
elmulasztása a törvény szigorával fog büntet-
tetni.

— **Vitaest.** A csongrádmegyei gazdasági
egylet a f. é. április hó 5-én tartja ez évadban
ötödik és utolsó vitaestélyét, mely alkalom-
mal *Szedler* János tart szabad értekezést a
jösszegeltetésről. *Dugnai* *Kozák* *György*
pedig a trigya kezelésről értekezik. Az egylet
vitaestéi, melyek a Kass szálló nagy termében
tartanak már sokkal inkább felköltötték gazd-
közönségünk általános és jól kiérdemelt
érdeklődését, semhogy szükségessé tartanánk
ezen utolsó estét újból közönségünk külön
figyelmébe ajánlani.

— **Mit szeretne?** Meglepi dologról ad
hírt a «*Csongrádmegyei Közölny*»
f. évi 12-ik száma, azt újságolván, hogy a
Horváth *Gyula* szerkesztésében
megjelent «*Magyar Hírlap*»
ellen megindult vármegyei kör-
ökben az agitáció, és kíván
adva a jelszó, hogy a «*Magyar*
Hírlap»-ra megyepárti ember ne
fizessen elő. A tisztelet kolleegával, de a
fölapjával is olyan formán vagyunk ugyan,
hogy mindig résen kell lenni és vigyázni, kutatni
minden ilyes hírtöknek a hátterét, utógodolatát;
nem is tudjuk most: reklám akar-ez lenni
az új lapnak, vagy az elkeseredés kifá-
kadása, amiért hogy Szentes előzetők
dolgában nem úgy ütött be, mint ahogy re-
méltek — de így vagy úgy álljon a dolog, az
az egy bizonyos, hogy ez az egész meglepi
hír csupán deliriumban leledző agyak szüle-
ménye, mert a vármegyének elég dolga van min-
denkinek, ha hivatalos teendők elvégezi. Arra
ügynél: ki melyik lapra fizessen elő, ott ugyan
senkinek sincs ideje. Ha tehát a lapársz ezt
szerette volna csupán hallani, nem hivatalos
formában ugyan, de im meghallhatja.

— **Halalozás** Szegvárról érkezett gyász-
lap tudatja velünk özv. *Vidovich* Bertalané
szül. *Vangel* Jusztina úrnőnek a f. hó 25-én,

élete 43-ik évében bekövetkezett elhalálozását. A boldogultban **Vidovich** Antal Mindszenti főszolgabíró sógoronjét gyászolja. Temetése a f. hó 27-én volt a község lakosainak általános részvételével. Nyugodjék békében.

— **Beszűntetett bűnügyi eljárás.** Lapunk egyik korábbi számában hírt adtunk a családotti szerelem egy áldozatáról, ki időnek előtte olyan sajtósági körülmények közt adott életet s egy-idejűleg halált szerelme gyümölcsének, hogy elbőli kifolyólag bűnügyi vizsgálat lón ellene elrendelve. A vizsgálat során adott szakértői vélemény szerint a szűlést semmiféle erőszakos körülmény sem segítette elő s így nem forogván fenn a megzatelhajtás büne, a szegedi törvényszék a szép áldozat ellen minden további bünyenítő eljárásat beszűntetett.

— **Bábszínház Szentesen.** A hajdani egyik legjobbhírű alföldi akrobata társulatnak a direktora, **Kiss Adolf**, aki maga is egyike volt a legügyesebb akrobatáknak annak idején, most 6—8 év múltán újra felkereste hajdani árkádiját a vándor komédiásoknak, hogy újból szerencsét próbáljon a különösségekre mindig kíváncsi szentesi népnél. Szétszórta a hajdani erős társulatot, mert az idő is megviselte a még akkor «kiváló erőket», meg vonzó erűjeit is vesztették az erűmutatványok — s szervezett egy újabb társulatot, mellyel bábszínházi mutatóványokat és kódjátvolyképeket produkál egy 24 öles sátorban. Ennek az engedélyezésére végtét nyújtotta be tegnap a kapitányságnal kérvényét, melyben csak 15 előadásra kér engedélyt, még pedig apr. hó 9-től kezdődőleg.

— **Eljegyzés.** **Reis** József helybeli fiatal kereskedő a f. hó 19-én jegyezte el magának Vársárhelyen **Anisfeld** Ilona kisasszonyt, özv. **Anisfeld** Dávidné szép és kedves leányát.

Első eset a főpóstan. A tavaszi évad beálltával az élénk üzleti forgalom — igen természetesen — sok dolgot ad a főpósta szállítási osztálynak. Az ilyenkor póstára küldött szállítványok legnagyobb részét a magkereskedők szolgáltatták, akiknek üzlete, különösen az utóbbi években élénk lendületet vett. Barmily nagy volt azonban már évek óta tavasz kezdetén a forgalom, mindeddig nem fordult elő, hogy egyetlen cég egy s ugyanazon napon ezer csomagot adott volna póstára. Erre az első eset a napokban következett be, a mikor a Mauthner Odón magkereskedéséből 1039 póstai csomag került egy napon szállításra, noha a póstai szállításra nem alkalmas nagyobb szállítványok száma, — melyeket vasuton továbbított a nevezett cég — körülbelül 400 volt e napon. E küldemények egy része nemcsak a monarchia legtávolabbi részeire, hanem a messze külföldre sőt tengeren túlra lett szállítva a mi egyrészt a hazai magkereskedelem örövendetes élénküléséről, másrészt pedig arról tesz tanuságot, hogy a nevezett cég már a legtávolabbi idegen földön is jó nevet és bizodalmat vivott ki a magyar kereskedelemnek.

***Karlsbádi cipők.** **Berger** Mór első karlsbádi cipőgyárosnak egyedül raktára Szentesen: **Wellisch** Vilmos rövid-norinbergi-díszmű-dívat-cipő-és kalapüzletében van.

***Ertesítés.** **Kovács** J. fogorvos Budapestről értesíti a n. é. közönséget, hogy a f. évi április hó 1-én rövid tartózkodásra Szentesre érkezik s lakása a Kass-féle szállodában lesz.

Irodalom.

Kincset szellemi kincset szerez az, a ki a «Képes Családi Lapok» című szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra előfizet. E lap gazdag tartalmával, értelem s ízlés nemestítő olvasmányával valóságos szellemi kincstárát képezi a magyar családoknak s «Nő a házbán» című mellékletével nélkülöz-

hetetlen barátja a családjának. Közleményei minden számban a legjobb magyar íróktól erednek s a család bármely tagjának bátrán a kezébe adhatók.

A «Képes Családi Lapok» előfizetési ára egész évré 6 ft, félévré 3 ft, negyedévré 1 ft 50 kr., s a kiadóhivatal (Budapest, nagy korona-utca 20 sz.) melyhez az előfizetések legelőszérűben postautalványon intézendők, kívánatra bárkinck ingyen és bérmentve szolgál mutatóvényszámokkal. A legújabb szám következő változatos tartalommal jelent meg:

A 13. szám tartalma: «Küzdelem...» (Beszély. Vége.) Irta: Nagyvárady Mira. — Tiltott szerelem. (Költemény.) Patyi Istvántól. — A gyöngéd feleség. (Amerikai történet.) Irta: Miskolczy Henrik. — A rossz gyomor. Dr. Békési Gyulától. — Gondolatok. — A házasság regénye. (Folytatás.) Irta: Tolstói Leó. Fordította Brankovics György. — Reményi Edéhez. (Költemény.) Halmi Gyulától. — Sylvia. (Regény. Folytatás.) Tábori Róberttől. — Mindenféle. A hét tükre Mefisztótól. — Irodalom, művészet, Kiállítás.

Képeink: Szabadságszobor: Szécsi Antal pályaműve. — Feltámadott! — A piros tojás. — Szabadságszobor: Róna József pályaműve. Regénymelléklet: A bölcső titkai. (Eredeti regény. Két részben. Vége. Irta: Lauka Gusztáv. 192—208. oldalig.)

Melléklet: «Hölgyek Lapja» (Divatképekkel.)

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági kísérletek.

A «Csongrádmezei Gazdasági Egylet» legutóbbi vitaestéjén olyan érdeklődés mutatkozott a répatermelés iránt általában, különösen pedig a cukorrépa termelése iránt, hogy a vérmesebb reményűek már szinte füstöltni látták a város egy alkalmas pontján az új szentesi cukorgyárat.

Határozatba is ment, hogy még ez évben termelési kísérleteket fognak tenni és az egylet titkársága felhívta mindazon gazdákat, akik ily kísérletre hajlandók, vagy a beszerzendő vetőmag mennyiség iránt való tájékozódás végett, mielőbb jelentkezzenek.

A szalmatűz-élkesedés azonban amilyen hírtelen lobbott vetett, olyan gyorsan el is hamvadt. Mindössze mintegy 50—60 kiló répamagra jelentkezett pályázó, tehát 5—6 holdra tehető a kísérletnek szánt terület, a mi olyan kevés, hogy az egylet érdeemesek sem tartotta e miatt bevásárlást követtetni.

A répatermelési kísérlet tehát elmarad s e helyet most már az egylet a ricinustermelés megkísérlésére fektet sulyt.

A ricinus olajtadó növény. Gyümölcse hasonlatos a duzzadt babszemhez és termelése olyan dúsán jövedelmez, hogy gazdáközönségünk csak saját jól felgottott anyagi érdekét mozdítja elő, ha nem zarkózik el ezen gazdasági ág művelésének kísérlete elől is olyan merveven, mint a cukorrépa kísérletnél eszelekedte.

Hiszen azok a vítaesték mind igen szépek és tanulságosak, de gyakorlati értéuk biz azoknak édes kevés lesz, ha hogy az ott felvetett új szemék nyomán újabb meg újabb gazdasági termények meghonosítását meg nem kísérik és továbbra is megmaradunk az ősi szokás mellett: buzát, buzát és mindig buzát termelvé.

Az egylet mindent megtesz, ami tőle telik. Szolgál útmutatással, felvilágosítással, magára veszi a terménymag beszerzését, kimutatja annak gazdasági hasznát, de mindez hiú fáradozás marad, ha kísérletező nem kerül, aki céljait és célt együtt a saját érdekét is elő nem mozdítja

Valamely új gazdasági ág művelésének hasznos és jövedelmes voltáról elvgre is csak

kísérletezéssel lehet alaposan megbizonyosodni s hogy valaki egy évben ily kísérletet megkockoztat, ez bizonyára még eredménytelenség esetén sem teszi tönkre, sőt kárára sem lesz, mert annyit a kísérlet is behoz, mint egy közepes termésű évben a buza-vetés.

A ricinustermelés megkísérlését már csak ez okon is figyelmébe ajánljuk gazdáközönségünknek.

Nyilttér.*

NYILATKOZAT.

A «Szentesi Lap», mely újság-létére úgy rágódik az 5—6 esztendő s ócskaságokon, mint eb a koncon, a f. évi 37-ik számának «A megye tiszta» című cikkében — hogy ne csak a megye tisztviselőit látszassék örökké szennyes vádjával megtámadni, az én személyemet, mint volt városi tisztviselőt is belevonja egy 6 évi fogsúháza itell sikkasztótl kölcsönvett vádjába, hosszu lére eresztve adván elő mindazt, a mit ellenem a sikkasztó maga, bosszúterzetben, hogy gyönyörű manipulációtl fölfedtem, a törvényszék előtt felhozott, ami hogy mennyire volt igaz, — már abból is kitűnik, hogy a bünyenítő eljárás során még védekezem se kellett ez aljas vádak ellen, miket a királyi ügyész már vádindítványában maga elejtett. Amit akkor, a törvényszék előtt nem tettem, amitől önbecszeretem akkor tiltott e nyomorult váddal szemben: találja fel bár a «Szentesi Lap» 100-szor, ezer változásban — de azt ma sem fogom cselekedni, ma sem védem magamat. Az olyan ellen, aki egy fevenc bosszúszülte valomásait, most, a büntény és a befejezett bünyügyi vizsgálat után 5 évvel tisztességes emberek ellen nem állítja újból hirlapilag nyilvánosságra hozni, aki tehát e tényével magát gondolkozásában, cselekedetében, bosszúvágyában egyaránt azonosítja az elítelttel — az ellen fölösleges minden védelem, mert hiszen vádjával saját lelkiismeretlenségét mutatva be, önmagát itéli el, mikor mások fölött akar palcát törni.

A közönségnek azonban tartozom egy kijelentéssel s ez az, hogy a folyamatban levő fevencmi ügyek befejezése után, a vád aljas voltának bebizonyítását kötelességemnek tartom.

Addig olybá veszem azt, amit erre néve a «Szentesi Lap» f. évi 37-ik számában elmondott, mintha maga az elítelt sikkasztó hangja szólalt volna meg újból.

Gütl Ignác.

*E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: *Dr. Mátffy Ferencz*
Társ-szerkesztő: *Bánfalvi Lajos.*

1389/E. 1891. 3—1

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Honvédelmi Minisztérium, ez évi március hó 12-én 12921 számú rendeletével, a lovak és szekerek összeírását elrendelte.

Ezen összeírás a f. évi ápril. hó 1 ső napján kezdetik meg, s ápril hó 15. napjával befejeztetik. — Az irodahelyiség a Haris-féle házbán van, — s az összeírás teljesítésével Szakál Mihály aljegyzőt biztam meg.

Felhivatnak tehát a város bel- és külterületén lakó ló-és szekértulajdonosok, hogy lovaikat és szekereiket, a kitett időben és helyen mulhatlanul bejelenteni kötelességüknek tartassák, mert a mulasztók, a törvény értelmében szigorúan fognak megbírságotlatni.

Kelt Szentesen, 1891. évi márc. 28.

MAGYAR JÓZSEF,
tanácsnok, h polgármester.

Mélyen leszállított árak!

Finom műtárgyak. Célszerű iparcikkek.

Nagy választék minden bel- és külföldi

bronz-, vas-, porcellán-, fayence-, üveg- és díszmű-árúkbán.

Tartós bőrárúk és szabadalmazott álló- és függő lámpák
gyári főraktára.

TESTORY

BUDAPESTEN, CSAK IV., VACI-UTCA 24. SZ.,
a nagy Kristóffal szemben. 2-10

MÁRIACZELLI
gyomorcsépek
készítve BRÁDY C. védányalhoz címzett
gyógyszertárban Kremsierben (Morvaország).
Elsőként különös gyomorcsépként és eleveit hatékony
gyógyser emésztési zavarok eseteiben. Csak a mellékelt
védójeggyel és aláírással ellátott készítmény valódi.
Egy üveg ára 40 kr., nagy üveg (kétseres) 70 kr.
Az alkotó részek nyilvánosságra vannak hozva.
Gyógyszertárakban kaphatók.

Özv. Fried Józsefné I. t. 265
szám alatti háza szabad kézből eladó.

Ugyane házban több szoba,
butorozva vagy a nélkül, esetleg
egy kisebb lakás bérbeadó.

Értekezhetni eziránt ugyanott a tu-
lajdonossal. 4

Házeladás.

I. tized 306. sz. alatti házam,
telken nagy szőlőlugas-kerttel,
szabad kézből, kedvező feltételek
mellett jutányos áron eladó.

Sonnenfeld Sámuel,

4 fakeskedő.

Mócz Kálmán házána

egy udvari lakás szent-György
naptól kezdve kiadó. 2-1

Gunszt Mórnak

III. tized 375. sz. háza kedvező felté-
telek mellett eladó, esetleg bérbé-
adandó. — Értekezni lehet e felől
Gunszt Lipót úrral.

Házeladás.

Kolhmann Antal I. t. 435.

számú háza szabad kézből el-
adó. Értekezhetni a tulajdonos-
sal ugyanott. 3-3

Öltözék-szövetek!

A legszebb minták magánvöknök díjtalan és portómentesen.
Eddig nem létezett mintakönyvek szabók részére porto nélkül, csupán 20 frt letétért, —
mely összeg megrendelés esetén leszámítottik a számlából.

Öltözék-szövetek.

Pervien és doszking a magas klérusnak,
előírás szerinti szövetek és. és kir. hivatalnok egyenruhákhoz,
veteránoknak, tüzoltóknak, tornászoknak és szolgáruhákhöz,
Teke- és játékasztal szövetek, lóden, vízmentes és vadászöltözékhez mosószövetek,
utazó-plédok 4-14 frtig stb.

Aki jutányos, szép, tartós, tiszta gyapjuszövetet és nem szélteben ajánlott olcsó rongyot
akar vásárolni, mely a munka-díjra alig érdemes, az forduljon

Stikarofsky Jánoshoz Brünben.

Ausztria-Magyarország legnagyobb posztóraktára.

Állandóan fél millió frt értékű raktárom és világ-kereskedésem mellett termé-
szetes, hogy sok maradékszövet gyűlik össze; minden józan gondolkodó ember beláthatja,
hogy annyi maradék és darabkából minták nem küldhetők, mert hiszen néhány száz minta-
rendelésnél rövid időn mi sem maradna raktáromon. Epp ezért csakis szédülges, ha posztó-
kereskedők maradék minták beküldését hirdetik és ily esetekben a beküldött minták posztó-
végek és nem maradékok mintái: az ily eljárás céltalanságáig elég világos.

Nem tetsző maradékok becsereültnek, vagy a pénz adatik vissza. A maradékok
megrendelésénél szükséges kívánt szín, mennyiség és ár megnevezése.

Széküldés csakis utánvétellel, 10 frton felül bérmentve.

Levelezés magyar, német, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven. 7-12

Öltözék-szövetek!

Sarg Glycerin-fog-Crém-je,

A fogak szépsége Rövid használat után
nélkülözhetlen fogtisztító szer

KALODONT

Orvosrendőrileg megvizsgálva.

Uton nagyon praktikus. Illetatosan üditő.

A leggyöngédebb fogzománóra is ártalmatlan.

Jegyzet: Németországban, Francia-
országban stb. a legnagyobb sikerrel behozva,
ugy az udvarnál, valamint a magas körökben
és a legegyszerűbb polgári családnál haszná-
latban van.

Kapható a gyógyszertárakban, darabonként
35 krért. 50-28

Szentesen: id. Várady Lajos gyógyszertárban.

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság

BUDAPESTEN.

Gyár és irodák:

VI., külső Váci-út 1696/99. || VI., Podmaniczky-utca 14.

Ajánlja kitűnő és szilárd szerkezetű,

gőz- és járgánycséplő-készületeit és számos első át-
félé 2 és 3 vasu ekéit és szabadalm. mélyítő-e kéit,
jakkal kitüntetett szabad. SCHLICK-

eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle
egyvasu ekéit, — talajmivelő eszközeit,
boronáit és rögtörő hengereit,
valamint

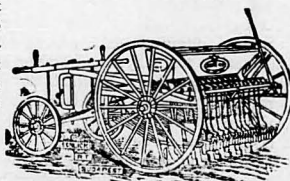
Schlick-féle szab. „Haladás“ sorbavető-gépeit.

Készlethen vannak továbbá: gabonatisztító rosták
(BAKER- és VIDATS-rendszer), takarmánycsészítő
gépek, tengeri morzsolók és darálók, szabad. Jókay-
féle „Hungária“ daráló-gépek erőhajtásra, őrlőmalmok
és olajmalomberendezések. Eredeti amerikai kéveket
és marokrakó arató-gépek és fűkaszaló-gépek, szál-
lítható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek.

Legjutányosabb árak.

Arjegyzekek kívánatra ingyen és bérmentve.

5-24

Pályázati hirdetés.

Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye tisztai
alsó járásban fekvő Szelevény községben
a szülésznői állás lemondás folytán üre-
sedésbe jöven, arra ezennel pályázat hir-
dették. Évi fizetése 80 frt., minden
első szülésnél 2 frt., további szülések-
nél 1 frt díj szedhető, szegény sorsúak-
nál a szülészeknél történendő segédkezés
díj nélkül eszközözlendő.

Felhívhatnak tehát mindazok, a kik
eme állást elnyerni óhajtják, hogy ok-
levél és szolgálati bizonyítvánnyal ellá-
tott kérvényeiket f. év ápril. hó 10-ig
alólirott előjárásághoz nyujtsák be.

Szelevény 1891. március 18.

Szöke Bernard, Imrey Gyula,
jegyző. főbíró. 3-3

2004./891. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminisztérium 223./891. sz. a. rendeletével Csongrád községben az állami adó leszámolás lévén fogamatostandó, alólírt előjáróság által 6 (hat) hónapi időtartamra 1 frt 50 kr. napidíj mellett 6 egyén lesz alkalmazva a leszámolás teljesítésére.

Felhivatnak ezen munkára vállalkozni szándékozók, miszerint képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket ezen hirdetmény közzétételétől számított 8 nap alatt Csongrád község előjáróságához okvetlen nyújtásák be.

Csongrád, 1891. március 25.

Sóhlya Gyula, Piroksa István,
jegyző. bíró.

Boltbérbeadás.

Az Obláth Hermina-féle házban, a főutcán, egy nagy bolthelyiség és az udvarban ehez tartozó lakás a f. évi sz.-György naptól bérbeadó. — Értekezhetni dr. Mátéffy Ferencz ügyvédnél. 3

Orvosi bizonylatok

„MARGIT“

gyógyforrásról

„MAGYAR SELTERS“

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikéletes vizek között. — Vegyi alkotrészeinek szerencsés összetétele kevés szabad szénaság, de gazdag, félig kötött szénasav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásnak találta a legutak és gyomorválykhardtának hurutos bántalmánál. A Selters-Radein, Vichy, stb. vizektől különböző csekély-lb szabad-szénasav tartalmánál fogva s azért vérezsek lehetőségénél, vagy a jól a vérkeringési szervek izgatásától kell tartani, a szénsav-nyasabb vizek fölélt előnyvel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár a Rókus-kórház igazgatója: Kiválóan jó hatásnak ismervnyult a légző-, emésztő- és vizezőszervek hurutos bántalmánál olyannyira, hogy jelenleg rókonalkattu más ásványvíz körnázunkban alig rendeltek. — csekély szabad szénasav tartalmánál fogva oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a seltersi-, giesshübl-, gleichenbergi vizeknek használata hátrözottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyet. tanár: Torok, gége-, légeső- és borbetegségben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmával rokon természetű gyomorbolj volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár: Gége-, tüdő-, gyomor- vizezőhályg idült hurutját szintgy v. zslajja

Ez időszertit Európa legjobb s leglátogatottabb tudósbetegk klimatikus gyógyintézte: **GÖRBERSDORF** a „Margit“-forrás gyógyhatásáról: — Sokoldalú legkedvezőbb eredmények alapján, melyek ez en gyógyintézetemben a „Mar-

gint“-forrás gyógyviz: alkalmazása által a legutak fölélt hurutos bántalmánál tapasztalt eredményt bizonyítja, hogy gyógyhatásában teljesen azonos a seltersi-, giesshübl- és Vichy-vizekkel.

Dr. Kétly Lároly egyet. tanár: Légző-, emésztő-szervek hurutos bántalmánál jó eredménnyel alkalmaztam, seltersi-, gleichenbergi-, giesshübl- vizek fölélt kisebb szénasav tartalmánál fogva előnyvel bír.

Dr. Barbás József Rókus- kórházi főorvos: Légeső-, emésztő- és vizező-szervek hurutos bántalmánál bátran versenyez a külföldi szikéletes ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek idült hurutjainál tapasztalt eredményt bizonyítja, hogy gyógyhatásában teljesen azonos a seltersi-, giesshübl- és Vichy-vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos: Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánlható a légző- és emésztő-szervek kórállapotainál. **git“-forrás gyógyviz: alkalmazása által a legutak fölélt hurutos bántalmánál tapasztalt eredményt bizonyítja, hogy gyógyhatásában teljesen azonos a seltersi-, giesshübl- és Vichy-vizekkel.**

Görbersdorf, 1879. márczius 18-án. **Dr. Kumpier Tólor.**

»MARGIT« borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos főraktár

Édeskuty L.

cs. és kir. és szerb kir. udv. ásványvíz-szállító-nál, Budapesten, Erzsébet-tér S. sz. 52.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

NAPONTA MEGJELENIK BUDAPESTEN

A

MAGYAR HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP

teljesen független programmal.

Szerkeszti:

Horváth Gyula,

orsz. képv.

Főmunkatárs:

Mikszáth Kálmán,

orsz. képv.

Helyettes szerkesztő: FENYŐ SÁNDOR.

A „Magyar Hirlap“ belső dolgozótársai, külmunkatársai s levelezői az irói kar leghiválőbb tagjaiból állanak.

A „Magyar Hirlap“ előfizetési ára: egész évre 14.— frt. negyed évre 3.50
fél évre 7.— frt. egy hónapra 1.20

A „Magyar Hirlap“ előfizetőinek lapunkat márczius 21-től ápril 1-ig ingyen küldjük.

A „HÉT“ kiadóhivatalával sikerült megállapodásra jutnunk arra nézve, hogy e választékos, kedvelt szépirodalmi hetilapot előfizetőinknek olcsóbban adhassuk.

Igy a „MAGYAR HIRLAP“ és a „HÉT“ előfizetési ára együtt: egész évre csak 20 frt, fél évre 10 frt, negyed évre 5 frt.

☞ Mutatványszámokat kívánatra ingyen. ☜

Előfizetések a „Magyar Hirlap“ kiadóhivatalához:

Budapest, IV., Gránátos-utca 16. sz. alá küldendők.

Mutatványszámok 500.000 példány.

A „Budapesti Hirlap“-nak a hazai művelt olvasóközönség vetette meg alapját. A lap eleitől fogva megértette a magyar közönség szellemét, minden pártérdek mellőzésével küzdött nemzetünk- és fajunkért, ez egyetlen jelszóval: **MAGYARSÁG!** Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, fölkarolva azt oly módon, mely pártatlan a magyar újságírás történetében. A hazai sajtóban maig a legfényesebb eredményt a „Budapesti Hirlap“ érte el; legnépszerűbb, legelterjedtebb lapja az országnak.

A „Budapesti Hirlap“ politikai cikkeinek iránya, mint eddig, egy ezental is mindenkor nemzeti és pártérdekektől független. **Politikai hírei** széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közéleté felől távirati értesülésekkel látnak el rendes levelezők, minökkel minden városban, sőt nagyobb községben is bír a lap. „Budapesti Hirlap“ távirati tudósításai manap már teljesen egy fokozatban állanak a világsajtó legjobban szervezett hírszolgálatával. — A „Budapesti Hirlap“ **Tárcarova** a lapnak egyik erőssége és mindig

XI.
évfolyam.

BUDAPESTI HIRLAP
Szerkesztők és lapfajlamosok: Csukási József és Rákosi Jenő.

„Műveltség“
IX

XI.
évfolyam.

BUDAPESTI HIRLAP
Szerkesztők és lapfajlamosok: Csukási József és Rákosi Jenő.

„Műveltség“
IX

gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. **A napirovatokat** kitűnő zsurnaliszták szerkesztik s a helyi értesülés ismert legügyesebb tudósítóira van bízva. **Rendőrségi és törvényszéki rovatok** külön-külön szerkesztői a főváros sötét eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a „Budapesti Hirlap“ helyet foglalhat minden család asztalán. **A közgazdasági rovatban** a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozásra szükséges. **A regénycsarnokban** csak kiváló írók legújabb műveit közli.

Az előfizetés feltételei:

Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr.

Az előfizetések vidékről legcélszerűbben postautalványnyal eszközölhetők következő cím alatt:

A „Budapesti Hirlap“ kiadóhivatalának

IV. kerület. Kalap-utca 16. szám.

A Pesti Hirlap 40,000 példányban jelenik meg.

PESTI HIRLAP

naponként 16 oldal terjedelmű,

pártoktól és kormánytól egyaránt független politikai napilap.

Munkatársai közt vannak Magyarország elsőrangú publicistái és szépirodalmi írói.

A lap állandó előfizetői — habár havonként újítják is meg az előfizetést —

karácsonykor ajándéku kapják

a Pesti Hirlap nagy képes naptárát.

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyedévre 3 frt 50 kr. | Egy hóra 1 frt 20 kr.

➔ *Rendes zenemellékletek.* ➔

Mutatványszámokat kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal:

Budapest, V. ker., nádor-utca 7. szám.

A „SZENTES és VIDÉKE” SZÉPIRODALMI MELLÉKLETE

Szívek a vásáron.

Nincs az íróasztalomon semmiféle groteszk antik darab, melynek ezer kiszögelési körvonalait bámúlva, rendezhetném küszált gondolataimait; se csonka mélyszobra valamelyik lánglelkű nagy férfúnak, kinek összeráncolt homlokredőiből egy élet küzdelme szól, hogy erőt meríthetnék belőle sorsom elviseléséhez, a megnyugvásra; sőt még egy nyomorúságos bronz íau papíryomóm sincs, melynek ördögi ábrázatóról olvashatnám le a kaján örömet, melyet az ördög az emberek fölött aratott diadalán érezhet és amelyet a tollszárral ütögetve, rokonhangot csalhatnék ki belőle az én borongó kedélyemhez.

Sivár és pusztá az azelőtt oly népes, apró csebecbecéssel, kedves lomokkal telt asztal; pusztá, kietlen mint a letarolt rét, melyen csak imit-amott feltűnedező, árván maradt katang-körök aszott szárai merednek égnek, bizonyára azért, hogy az életet, a csicsergő madarakat úgy riasszák messze-messze, túl a láthatáron, mint ahogy a megsűrűsödött penészes tünemény megéneklött tollszár úzi az én lelkeket vissza a mult köldöfte eseményeire. Pusztá az asztalom, elhagyott mint lelkem, melyből számtizem az egész világot.

Amannak apró nipszeit szép sorjában elajándékoztattam a barátainknak, emezt meg... jobb nem beszélni el, mi tette sivárá.

Nem maradt egyebem, egy rágott tollszárm — az is fekete. Egy gyászos emlék a multból, képviselője a siralomnak, mely az emberiséget a bölcsetől a sirig végig kíséri.

Nyomasztólag hat reám ez a pusztaság, ahol még alkalmas papírost sem találók, hogy fájdalmas gondolataimait leírjam, hacsak a fali nappal maradványait, meg a szerelmes levelek üres lapjait nem használom fel e célra.

Elajándékoztattam mindent, meg emléktárgyaimat is.

Az utolsó darabot, egy esont papírsimitót már csak úgy engedelemkerés nélkül vágta zsebre egy jó cimborám és mikor megkértem, hogy adjon másikat érte cserébe, gúnyos mosollyal felelt:

— Barátom, adnék szívesen. De mi az ördögnek az te nekéd? . . . Meg hát nincs is! Ezzel áruba kifogytam mindenből.

* * *
Mikor ez az utolsó darab is eltűnt a kapszi cimborá öblös zsebében, mikor az a gúnyos mosollyal kísért válasz röppent el a távozó ajkán, újból eszembe jutott egész nyomorúságom, hogy ezzel az utolsó darabbal is úgy jártam, mint a szívemmel. Ellopták azt is, annélkül, hogy adtak volna érte másikat cserébe. Szinte visszazúg még most is fülembé a mondás:

— Barátom, adnék szívesen. De mi az ördögnek az te nekéd? . . . Meg hát nincs is!

Igaz! Mi az ördögnek az én nekem?! Hiszen sokkal jobb, ha az embernek nincsen szíve, ha nem éri a másik szív fagyasztó hidegségét, nem az izgató vagy émesztő lángját . . . Ha nincs mit áruba bocsátani a lelketlen kufároknak, akik kiszípolozzák belőle a szeretet melegének utolsó szikráját is . . . Vagy ha van: jobb közö-

nyösen neki szoknia az érzéketlenség merev zárkózottságának.

Minek az a szív, mikor még játszani is félt vele! Hiszen az olyan filigrán valami, hogy durva kéz ne érintse . . . s dacára ennek: hányan markolnak bele kíméletlenül, otromban, mítsem törődve azzal, hogy az a filigrán jószág könnyen összetörik. És ha összetört: nincs, aki résztvevő könnyet hullasson vesztén.

Legfőbb ha bosszúságot okoz annak, akit a könnyelmű játékcél megpirogatnak. Azután felelve minden s vesznek helyébe más.

Olesők manap a filigránok — de még a szívek is.

Csak addig van értéke annak is, ennek is, amíg megveszik, azután hamarosan ráunak, túl adnak ezen is, azon is melőbb. Egyiken pénzért, másikon ajándékba. A filigránok sorsa az, hogy kézről-kézre járnak.

Pedig az ajándékot megszökták becsülni. Megbecsülni és gondját viselni, amíg az ajándékozóra való visszaemlékezés kedvessé teszi . . . Hanem meddig tart ez a visszaemlékezés, meddig bír varázsszal?!

Egy nyár-éji álom csupán, aztán lefoszlik a vásáros s odakerülnek az emlékek a lomok közé, a vásárra és hangzik az elarusító harsány kiáltása:
— Vegyének, vegyének!

* * *

Vegyének, vegyének!
Örökké a kufárok e vásári kiáltása zúg végig a tömeg fölött, mely kész gyümölcsessel kínál:
— Vegyének, vegyének!

A férfi mai elpuhultságában irtózik attól, hogy mint hajdan lovagi, harci játékokban nyerje ki hőlgye szerelmét, megriad a fírasztó küzdelmekről s tekintetét kíváncsian fordítja a hang felé, mely kísértve harsogja fölébe:

— Vegyének, vegyének! Szerelmet vegyének! . . .

Persze, a szív is értéktárgy. Ugy lehet adni, venni mint az ékszer, mely csak arra való, hogy hivalkodjunk, vakítsunk vele.

Árulják fényes bálteremben és a páratelt fojtó büzi csapszékék gyalultatlan padjain: csak vegyének vegyének!

És azt mondják: hogy az ember önértetes és büszke. Megbirja fékezni a sovárgó vágyat, a szilaj indulatot és szíve arra van teremtve, hogy boldogságában boldogítson.

Boldogon boldogítani!?!

Milyen kevés van ilyen! Milyen könnyű megszámlálni azokat, akiknek szerelme olyan önzetlen, hogy szívért egy egész szívet adnak megalkuvás, utógondolat nélkül.

A nagy tömeg — az csak elni és élvezni kíván szüntelen. Ugy csapong szívűtől szívhez, akár a lepke virágtól virághoz. És mikor egy csomó szívet — mint játékszert — összeűzött, mikor végigkóstolta a szerelme minden kéjét és rakásra halmozódik körülötte a sok emléktárgy, mely mind egy-egy vásáron vett szívre emlékeztető: elfogja az undor, a csömörlet önmagától . . . szerteszörja az emlékeket, tülad virágon, leveleken, szalagcsokrokon s mint a futó ellenség, mely elégeti maga mögött a hidat, vonul vissza a magányba,

hogy világfájdalmas gondolataival gyűlölője legyen az emberiségnek.

Még jó, ha szívének egy rejtke maradt, mit a tiltott bűn nem érintett, s ha az a rejtke, hasonlatosan a tenger értékes koralljához — kincseitől kifosztva, elég életerős új sarjakat hajtani, melyeken a tiszta, önzetlen szerelme virága fakadjon.

Persze, ha a szívet is kilehetne tatarozni! . . . S miért ne lehetne?! . . .

Nem látjuk-e naponta, hogy sivár, kiélt szívek, melyek ezer vásárt jártak meg, új értékek jutnak a szerint, a hogy tulajdonosuk a csábítás, testi szépség vagy nagy vagyon fegyverével rendelkezik

Mert csupán e három az, ami új, bár hazug értéket ad a szívnek a vásáron, hová először öntudatlan tévedt vagy lelketlen kufárok, még lelketlenebb csábítók halójával vonszoltatott, hogy kíméletlenül kifosztva minden természetetudta kincseiből, végre elfásljon és utolsó menedékként maga rohanjon végső fegyvereivel a vásárra, nem hogy a kufárok szavára hallgasson, hanem maga váljék árúvá, kiáltván:

Vegyetek, vegyetek!
És találkozik a kettő. Az egyik ad, kínál; a másik vesz, alkuszik:

— Vegyetek, vegyetek! . . .
— Adjatok, adjatok! . . .

* * *

Adjatok! — Vegyetek! . . .

Mikor e vásári zsvájban a kitararozott, tisztességet halászó szív egy véletlen folytán ugyanazzal találkozik, mely először szólaltatta meg hűrjain a szerelm bubájos zenéjét: hogy örülhet akkor az ördög, ki az első bűnre csábított.

Pedig nem mindég így van.

Az előadó, a tisztességre vadászó rendszerint messze elkertüli a csábítót. Hiszen maga is csábítani akar. Romlatlan szívet keres, mely vakságában ne lássa a sebeit takargató tapaszokat. Ne vegye észre, hogy a szép külsőben romlott lélek lakik, vagy pénzéért ráadásban, úgy és olyanul fogadja el amilyen . . .

* * *

Meglopták a szívemet.

Az élet vásárjába vont engem is a kielégí-

tetlen kíváncsiság, a gyágyódó, sorvasztó láz, ahol

aztán belevesztem egy kivetett haló erős bogába.

Itt ülök, eldobva magamtól mindent, mi a

multra emlékeztesen. Ugy érzem, mintha sötétség

borulna szememre; nem gondolkozom, nem esz-

melek, nem vizsgálom még azt sem: maradt-e e

csalódott szívbem egy rejtke, amely újra sarjadni,

új rugyet hajtani képes.

Lővy I. József.

A kékszegélyű kendő.

Egy világhírű furdó előkelő szállodájának összes népe a legnagyobb izgalomban volt. Vendégek, szálló-tulajdonos, pincérek és szobalányok, mind ide-oda futkostak, jajveszékelték, míg az utcán összerördöltött nagy embertömeg csodálatos kintartással tekintgetett fel a szálló egy elfüggönyözött ablakához, melyen éppen semmi látnivaló sem volt.

De olyan esemény is adta elő magát, amilyenre a legöregebb emberek sem emlékeztek: egy rendkívül sajátságos és rejtélyes körülmények közt bekövetkezett elhalálozás.

A nyomban megjelent hatóságának a szálló személyzete, zavaros összevisszaságban körülbelül a következőképp vallotta:

— Az előző nap estején egy kis kézi bőrönddel ifjú szőke nő érkezett a szállóba, aki félreismerhetlenül oroszos kiejtéssel nyomban egy orvos címét tudakolta. A szobapincér sorra megnevezte előtte az összes fűrdőorvosokat, de a nő, ki arccal az ablak felé fordult, mindenik névvel tagadólag rázta a fejét.

— Ezek mind az itlévő orvosok? kérdezte végre.

— Erre a pineér még Z . . . orvost nevezte meg, «a nők bálványát» — mint mosolyogva megjegyezte, aki azonban sokkal inkább el van foglalva, semhogy átutazóknak — az utóbbit azon körülményből magyarázta, hogy a nőnél csak kicsiny kézibőrönd volt — orvosi tanácsal szolgálhatna.

Erre a nő egy üres lapra idegen nyelven néhány szót írt, mellyel egy fiút nyomban az orvoshoz küldték.

A szállóban az nap este sokkal jobban el volt mindenki foglalva, mert egy herceget vártak és ugyanazon vonattal számos új vendég is érkezett. A fűrdővadás virágkorát élte. Senki sem törődött hat többé az idegen nővel, ki különben is nyugodni óhajtott.

Mikor a szállótulajdonos a szép orvost az idegenhez bemenni látta és visszatértekor kissé aggodva tudakolta a vendég hagyatékát s hogy komolyan beteg-e? — az orvos megnyugtatta, hogy a beteg csak nagymérvű idegségsben szenved és csupán főtétlen nyugalomra van szüksége.

Egy vényt vettek a gyógyszerárba és elhozták a gyógyszer. Úgy látszik, az orvos sem tarthatta komolyan a bajt, mert ugyanaz nap este még D. asszonynál is volt, ki az idegennel egy folyosón bérelt több utcára néző szobát s az alkalmán bizonyára újból felkereste volna az idegent, ha szükségét látja.

Mikor másnap reggel 10 órakor, ismételt kopogás után, a szobalány a szobába lépett, az ifjú nőt ugyanazon ruhába öltözve találta egy támlányban, amelyben megérkezett, míg arcát egy kendő fődte el. Az így érintetlen volt. Mikor halkán megérintette a kendőt, az lecsúszott és ekkor látta, hogy halott fekszik előtte.

Az orvos csak a halat állapította meg, a kerületi orvos — a chloroform-mérgezést. A szobában átható szag érzett. Megvizsgálták a vényt: nem történt-e tévedés? Ez azonban épp oly rendben volt, mint az egyszerű csilapító gyógyszernek még meglevő maradványa.

A kihallgatott orvos azt vallotta, hogy egy fiú egy kártyát adott neki át, amelyen egy földje — az orvos orosz-lengyelországi volt — orvosi segélyét kérte. Ő e kártyát, mint jelentéktelen — nyomban eltepte és a beteghez sietett. A fiatal nőt nagyon izgatottnak találta, de nem fektetett nagy súlyt e körülményre és miután vele néhány szót váltott és egy csilapító szert rendelt, nyomban elutazott. A körülmény, hogy az ifjú nő mély gyászot viselt, eléggé magyarázta előtte rendkívüli izgatottságát.

Az elhunyt holmija közt teljességgel semmit sem találtak, ami kiletét megvilágította volna. A kézi bőröndben némi fehérméni, tárcájában egy elég szerény összeg bankjegyekben, de sem levél, sem íromány nem volt, ami felvilágosítással szolgált volna. A kendő, mely alatt a halált magába szivta, kékszegélyű volt, ami némileg ellenkezett a bőröndjében talált többi feketeszegélyűvel. Talán utolsó emléke volt egy korán szétfolyosult szerelmi álomnak.

Az esemény, melyet lehetőleg elsimítani igyekeztek, talány maradt.

— Öngyilkosság következtében halt el; így állapította meg a hatóság s aztán lehetőleg feltűnés nélkül eltemettette az idegent. Senki sem kísérté végső útján a több mint szerény koporsót. Csak a vén sirásó, ki saját szökevény leánykáját is eltemette már, ékítette a halott haját egy kis viraggal, helyezte a hosszaskeskeny kezek közé egy kis keresztet,

mely egykor leányát volt és asótt neki egy kis sirt közvetlen a kápolna mögött, hová az orgona hangja kihallott s ahol tavasszal a bodza szórta illatos virágát az elhagyott halomra.

A fényes fűrdőtársaság egy-két nap foglalkozott az eseménnyel, de végre is ez szomorú dolog volt és ki kíván szomorkodni fűrdőhelyen?

Csakhamar más esemény érdekelte a társaságot, mely sokkal kiaknáthatóbb volt.

A szép fűrdőorvos, asszonyok és leányok bálvány, kit idősebb kollegái és a férjek egyaránt irigyeltek és gyűlölték, eltűnt és vele együtt P. grófnő, feleség és családánya, a fűrdői vígalmak ünnepeit szépsége.

P. gróf, egy szentelen higgadt angol, meglehetősen közönyösen vette fel az eseményt. Hiszen gyermekei nála maradtak.

Annal többet foglalkozott vele a fűrdői pletyka.

*

Csendes, nyári est volt. A genfi-tó partján épült «Montblanc» szállóában halott-nemásg uralkodott. A vígalmak szilaj heve elvihartott és a személyzet egy pillanatra élvezhette a jól kiérdemelt pihenést. Kora reggel ugyanis, az összes vendégek kirándultak és a szomszédos nyaralók lakói is mind ezekhez csatlakoztak. Nagyszerű batyuból, gyermekmulatság, tuzjáték, szóval mindenféle vígalom volt tervezve a hegytetőn, amit csak egy nap szük kerete magába foghat.

Az eszme Z . . . asszonytól eredt. Mindenki örömmel hajolt meg a gyönyörű, előkelő megjelenésű nő szépsége előtt, ki fíradhatatlannak látszott változatos szórakozások kieszelésében.

Csak egy vendég maradt vissza a szállóban, akivel senkisé nem törődött. Kint út az erköly és a tóra bámúlt, melyből könnyű pára szállott fel, öllekve az alkonyat.

Z . . . orvos volt.

A szép, deli férfi, féradt, halovány-színű emberré vált, szeméből kihimvadt a fény, szárukóló haja erősen megírított. A betegesen sárga, aszótt kék odatapadt bemélyedt halántékához és részvétlenül a körülötte pompázó természet szépségei iránt, csupán egy benső hangra látszik figyelni.

Mint a tó vízből a pára, úgy szakadtak fel előtte a mult képei: szomorú ifjusága a nyomorult határszéli városkában, a ritkán jőzőn apa, örökké beteges anya. Latta a szülői lak kopott fényét, mely elmerült a zenny és piszkokban; a poros utat, mely sivar volt, mint életük; hallotta a szomszédok pörlekedését, kik különböző nemzetiségű folytan örök harcban voltak egymással. Visszaemlékezett a hitelezőkre, a végrehajtókra, a szülői ház ez egyedüli vendégeire, akiknek látogatását rendszerint a szülők civódása követte, mely nem egyszer tetlegességé fajult. Az anya iszakkosságát vette szemére apjának, az viszont restségét és fényűzését az anyának.

Milyen boldog volt, mikor e házat elhagyta, az egytetemre mehetett, hogy magát orvossá képezze.

Es ime, egy ifjúkori szerelem vonta be egyszerűs életét aranyos sugarával. Szálladojának leánykaja, egy szőke, harmattiszta leányka szenvedélyesen megszerette a halvány diakt. Kívítte, hogy a vasárnap délután körükben tölthesse, bár atyja, egy orosz hivatalnok, nem kedvelte a lengyeleket. Mindenféle apró cseföggással, hízéggel vitte keresztül ez az artatlan lélek, ki — mint árva, maga vezette a háztartást, hogy náluk teázhatott és vele a zongorán négykezest játszhatott.

Mennyi tervet kovacsoltak akkor, az ifjúság édes aránykorán? Ujra feltűnt előtte a kedves, lakályos szobacska. A szamovárban forrott a víz, a kanári vígan csicscsergett kalitjában és az apa ott hortyogott a diván sarkán, de nyomban felébredt, a hogy a zene elnémult. Es mégis sikerült Mozart és Beethoven közt esőkölnözni, szerelmet esküdniök, elábrándozniök családi boldogság és saját otthonról.

Végre orvossá avatták. Orvos volt, betegek nélkül. Az oroszok a lengyelt, a lengyelek az orosz láttak benne; e mellett

gyalog járt — és fiatal volt és nagyon szép. — Azt tanácsolták, hogy külföldre menjen: megcselkedte.

Csókok, könnyek, eskük közt vált el szíve lányától, de a külföldön hamar feledve lón a mult, eltemetve mélyen, nagyon mélyen.

A szerencse felkarolta. Csakhamar egy híres orvos asszisztense volt. Előkelő felépése, jártassága az idegen nyelvekben főiri piacienséket szerzett neki és rövid időbe telt, hogy megkínáltak egy világhírű fűrdő orvosi állással.

Milyen boldognak, elégedettnnek érezte ott magát . . .

Aztán P . . . grófnőt ismerte meg. Oh, hogy szerette ezt a nőt, milyen forró, izzó, mindent lenyűgöző szenvedélyű! És a leküzdenő akadályok kétszeres ingert adtak a grófnő előtt e szerelmnek —

Mélyen, fájdalmasan sohajtott, ahogy ez emléket felidézte, haja veritéktől csapzott, göresös borzongás rázta meg testét. — Hirtelen zaj, láma, kacaj, világosság és csörtető zsvajg terítette magához: a kirándulók visszatértek.

Egy szőke kis teremtes, a csoport legszilajabb kedvű koboldja, egyenesen az elhagyott felé rohant. Ő pedig, ahogy a kékszegélyű fehér kendőcskét megpillantotta, mellyel a csinos asszonyka fölhevült arcát hűsítette, egyszerűen vad kiáltást hallatott, felugrott útból és messze előre nyújtott karral, merev szemekkel hátrált az erköly parkányja felé. Egy pillanat . . . aztán esés, tompa dübörgés . . . mély csend . . . és néma iszonyat! — — — — —

Csak a helység érdemes lelkesze tudta meg, milyen nehéz bün súlyosul a haldokló orvos lelkére.

Mikor ugyanis boldogsága tetőpontján vélte magát, egyszerűen csak megjelent előtte ifjúkori szereime.

Apátlan, anyátlan árva lón közben, kinek kivéte senkje e világon és megjelenése rémülettel töltötte el.

A leány egyedül állt, barát, rokon nélkül, vagyonelalan, nem tudva, hogy érzése közben megváltozott iránta, sietett hozzá.

Ime, hát egyszerű falusi orvos valjón belőle! Megváltón a fénytől, pompától, meg a grófnőtől! — tőle! — Csak néhány szót váltott a leánnyal. Tisztaba kelle előbb jönie önmagával s ezért a legmélyebb titoktartást parancsolta neki. De a leányka a szerelem ösztönével találta el valót és mikor késő éjjel szobájába lopódzott, egy támlányban találta aiva, szemén még a fájdalom égő könnyeivel.

Miesoda ördög sugta neki ekkor, hogy kendőjét elövegye és chloroformba áztassa?

Még szecében volt az ivégsze, melyet az imént használt egy betegénél.

Szorosan oda nyomta a kendőt a kedves, halovány archoz —

A büntény sikerült, de gyümölcsét nem élvezhette.

Nyugtot nem találva, lelkiismerettől gyötörve, élete és halála rettenetes volt. Senki sem síratta meg elhunytát, még az is, akiért ifjúkori szerelmét feláldozta s aki Parisba menekült szórakozni, hogy hamarosan feledje a «szomorú eseményt».

A. G.

Pénzen vett káros.

(Freskó-kép.)

«A belügyminiszter fogad. Jöjj azonnal.»
„Bányavár.»

Mikor Deli Ákos ezt a táviratot megkapva, újra meg újra átváltozta, furlangos mosoly játszadozott az ajkán.

Aztán felborzolta szétfeszített ujjaival szépen rendezett hajfűrtjét, felrehozta a nyakkendője bodrát és e mindenképen siralmasnak tetsző állapotban nyitott be felesége szobájába:

— Mucuskám, édes, Budapestre kell utaznom.

— Már megint? — kérdezi kedvetlenül az asszonyka.

— Igen, a déli vonattal. Csak három napi szabadságot kérek. Vasárnap itthon vagyok.

— Tudom, vasárnap! Aztán mi dolgod Budapestben?

— A belügyminiszter... hiszen tudod... a főlebvezésem.

— Mindég főlebvezés, mindég a belügyminiszter. Ugyan, van-e még egy hivatalnok, akinek annyi baja legyen a belügyminiszterrel?

— De, édes lelkem: ez nem az én hibám! Hiszen magad tudod, hogy üldöznek. Ki akarnak tenni a hivatalomból. Épen most sürgönyöz Bányaváry. A kegyelmes úr személyesen elfogad. Ime, olvass!

Az asszonyka átveszi a sürgönyt, átolvassa egyszer, kétszer, majd gyanakodva tekint a fejére és mely sóhaj kíséretében adja vissza az írást.

— No jól van. Ha menni kell: menj! Csak legalább látszata legyen annyi fáradzasodnak.

Deli Ákos gyöngédien megcsókolja kedves kis feleségét, aztán könnyű szívvel siet a hivatalba, hogy szabadságot kérjen.

Csak 3 napot kér.

Ennyit a hivatalfőnök is megad. Nem kell hozzá magasabb hatalom. És Deli Ákosnak mindég csak éppen ennyire van szüksége, hogy kedvére kimulassa magát a fővárosban jó bor, szép leányok, vig cimborák társaságában.

Hej, ha az asszony tudná! Pedig erősen gyanakoszik.

Mert Ákos nagyon gyakran veszi igénybe a 3 napot.

De mit tehet róla a szegény, ha olyan nagyon zaklatják, ha olyan sok főlebvezése van fön, ha ez a Bányaváry minduntalan fellelgrafálja.

Ez a Bányaváry, aki a felesége előtt úgy szerepelt, mint a kegyelmes úr intimsa — tulajdonképen egy fitos orru kis virág-árus leány volt, megenni való fess gyerek, aki sűrűn osztogatta az audienciát és most is a perreonn várta Ákóst, ahogy este a villamos ivlámpák nappallá varázsló fényzónében a vonat a központi pályaudvar hatalmas ívegkupa alá robotog.

Csók, ölelkés, ahogy Ákos rugalmas lépéssel kipattant a kupéból a perreonna. A Milli ajkán csintalan mosoly, Ákos szemében néma imádat és a vidéki hivatalnok, karján a kegyelmes úr intimsa a váll kacsagva, csevegeve libbent ki, a rajzó tömeget át az indulóház elé, hogy bérkocsiba ülve, a «Pannóniába» hajtasson.

Este pedig... ah, milyen élet ez itt a fővárosban, este...! Főleg a kisvárosi hivatalnoknak, ki azért szabadul poros, füstös hivatala zarkóztosságából, hogy végig kóstolja mindazt az élet, kéjt és mámort, mit a nagyvárosi élet titokzatos, rejtelmes éjjei nyújtanak csupán...

És Deli Ákos hány ilyen éjszakát virasztott át a «kegyelmes úr» jóvoltából orfeumok izzó légkörében, király-ítcai zengerajók fojtó párája köz, rendőrfeló lebutjuk kétes híru hölgyeivel urítva a franciát mimelő promontori pezsgőt, mi alatt áldott lelki kis felesége otthon azt hitte, hogy egyebet se tesz, csak ügyes-bajos dolgaiban fard...

És jó ideje, hogy Milli, a fitos orru, megenni való virágárus Milli e kirándulásainak elvaszthatatlan társa és Ákos soha nem fáradna bele ez édes éjszakákat végigkóstolni...

Rettenetes kacejnammer az, amire másnap reggel Ákos Pannónia-beli szobájában ébred.

A promontori pezsgő megtette szokott hatását. Ugy emléik, mintha valami részelővel kaparszánának a torkában és feje, mintha képzeltetlen arányokra dagadt volna meg, úgy fáj, sajog minden része, minden hajszála.

Milyen jó ilyenkor a mosdótól hús vízébe temetni izzó arcát, hogy párolog, hogy gőzöl a csapzott veríték koponya, mikor valóságos gyűrő gyöngyömből dörzsöli körül az érdes törülközővel.

Még egyszer megmártja égő szeméit a hideg vízben, aztán kissé vidámbb tempóban, apróbb gonddal kezd öltözködni.

A gyűrött gallér, kézelőt tisztával cseréli fel. Gondos kis felesége jóvoltából teheti ezt.

A nyakkendő... ahogy felkapja, azonmód ki is ejti a kezéből: káprázat ez... nem jól lát talán! A nyakkendőből eltűnt 150 forintos gyé-

mántos tuje, az a tü, melyel a felesége lepte meg utolsó születésnapjakor...

Eltűnt... semmi kétség többé, hogy meglopták...

Felkapja a kabátot, előkeresi tárcáját... üres... egészen üres... 300 forint tűnt el belőle... kifosztották, megrabolva...

Mint szélütött hanyatlík vissza az ágyra.

Hol járt? kikéll mulatott az éjjel? Arra még emlékszik, hogy Milivel egy kis szóváltása volt.

Valami ángliusforma úr ült a szomszédasztalnál, akivel a haszontalan kis kobold feltűnően kacérokodott... Hol is volt ez? A «Kék macská»-ban? Nem, ott még békén voltak.

Ah, igen a «Hét kecskebakoknál» történt... most már emlékszik.

Mili duzzogva távozott, átpartolt az ángliushoz... aztán pezsgőt hozatott, sok, sok pezsgőt, a kerek asztal teli volt palackokkal és maga köré gyűjtötte a zengeraj minden vendéget, csak a Milit, meg az ánglius verték ki, de ezeket aztán alaposan kiverték.

Egy feketeszemű gitána, igen, valóságos gitána, kinek rózsás körmei egy kasztagnet kerek korongját szorongatták, furakodott a közelébe... aztán folyt a pezsgő, csengett a pohár, harsogott a dal... és ime, most itt van a szállóban, kifosztva pénzéből, megrabolva ékszerétől...

Hogy került haza? Ki fosztogatta ki? Hol keresse karát? — azt se tudja.

A rendőrségre menjen?

Kifaggatják, meg kell neveznie magát, azokat, akikkel mulatott... jegyzőkönyvet vesznek fel... az eset belekerül a lapokba... a felesége olvasni fogja...

A felesége...!

Nem, annak nem szabad erről tudnia! Mindent, csak ezt ne!

Soha se viselne el a lelkén, hogy azt az áldott lelket így megszomorította...

* * *

Még főpreng magában: mit-tevő legyen? — mikor ajtajan szerény kopogás hallszik és nyomban rá hajlongó bókál a Mukli pinécér lép be, hogy nem parancsol-e valamit?

Deli Ákosnak régi jó ismerőse a Mukli. Hiszen ezelőtt Sáslakon volt főpincér a Hordó Balázs vendéglőjében, hová úgy hivatalos órák közben sűrűn jártak át sorozni az «oszlopos» urak.

Megjelenése így hatott Ákosra, mintha mennyei kinyilatkoztatás érte volna.

— Mukikám, édes, kedves, jó Mukikám! Igenis parancsolok, nem, kérek valamit, valami nagy, nagyon nagy szívesseget.

— Uhm, hm! és mi legyen az?

— Meglopták, kifosztottak az éjjel. Panaszra kellene mennem a rendőrséghez, hanem, tudja — ize, no — hát a feleségem... ha az megtudja... Mukikám, maga kiségethet a bajból. Legyen maga a káros.

— E-én?! Már minthogy engem ért a tekinetes úr?

— Persze hogy magát! No, édes jó Mukikám! Hiszen nem kívánom ingyen. Megfizetem, teremtyegse megfizetem...

— Hm! furcsa! Hiszen megtenném, tudja a tekinetes úr, Sáslakon is —

— Tudom, Mukikám, de nem panaszkodhat. Mindég megfizetem, jól megfizetem. Gavalér voltam.

— Ha'iszen igaz —

— No lássa. Most is, tudja mit? Adok 10, 20—50 frtot. De maga lesz a káros, maga megy a rendőrségre panasszal. Ugy-e hogy elmegy?

— Üsse kő no, nem bánom! Bizony nem tudok ellentállni a tekinetes úrnak. Ötven forint, legyen annyi — én leszek a káros.

*

A budapesti lapok ujdonsági rovatában másnap a következő rendőri hír volt olvasható:

«Meglopták főpincér. Egyik előkelő szálloda főpincére, ki csak nem rég került fel Sáslakról a fővárosba, vig cimborákkal töltötte az éjszakát a királyútcán, «Hét bakokhoz» címzett kávéházban. A társaságban nők is voltak és a főpincér, ki mámorosan tért haza, csak másnap reggel vette észre, hogy mulatozás közben a tárcájában volt 300 frtot, valamint értékes gyémánt mellűjét ellopták. Az erőlyesen megindított nyomozás kiderítette, hogy a 300

frtot a «Hét bakokhoz» vendéglőse vette el a főpincérről, állítólag azért, nehogy mámoros voltában valami lelkiismeretlen cimborá kifosztogassa; a gyémánt mellűt pedig egy rovtól előlélet cigány énekesnőnél találták meg, ki esténként szilaj spanyol dalokkal szokta mulatlatni a kávéház közönségét.»

*

— No, mucuskám, megérkeztem! Nyitott be negyednap Deli Ákos a felesége szobájába, gyöngéd szeretettel ölelven magához a kedves kis asszonykát, aki örömmel fogadta.

— Aztán szerencsével jártál? Szagzott az agógó kérdés, ahogy túl voltak a viszontlátás csókjain.

— De milyennel! A kegyelmes úr olyan előzékeny volt hozzám — hej, ha láttad volna! Hanem vesztett sokba van, amíg hozzájut az ember... mérégdrága az ilyen fogadás... sok pénz.

— Ej, ne beszéljünk erről; vág közbe a jólelkű asszonyka. Csak sikere legyen, az a fő.

— Az pedig meglesz! bizonyított Ákos úr s odasimulva gyöngédén a gyuanulodott feleséghez, szokatlan melegséggel tette hozzá:

— Aztán nem is kell többé egyhamar felmennem, bizony nem. És ha Bányavári még is sürgönyöz... tudod mit, mucuskám? Akkor együtt megyünk fel. Hadd mutassam be a kegyelmes úrnak, milyen áldott lelki kedves kis feleségem van nekem.

KÖPE.

A kiálthatatlan.

— Beszélyke. —

Irta: Nagy Sándorne.

Mikor az öreg Gomba Márton jegyett váltott a szép fiatal özvegy Lángosy Ellával, a roszt nyelveknek volt dolga a különös házasságra vonatkozó jóvendöléssel.

Mert, mi türés-tagadás! Ella nagysám nagyon is szerette maga körül az udvarlókat. És sokkal szabadabb szelleműnek ismerték, semhogy feltételezzék róla, hogy ezután majd lemond a világról olyan öregecske férj mellett, mint Gomba Márton.

Hanem nem azért róka a róka, hogy ravasz is ne legyen! És Gomba ur feje fölött se azért repült el az a szép 55 esztendő, hogy fel ne érte volna ésszel, miszerint jó lesz vigyázni a menyecskére! Mert ha már ő oly régóta húzkodja is a más szénáját: a magától bizony annál inkább megfogja őrizni.

Éskívó előtt néhány nappal ki is jelentette, hogy nászútra se mennek, hanem, bár mint ellenezze is a menyecske, rákosfalvi nyaralójukban húzódnak meg.

Nagyon rozsló esett ez a fiatal hü asszonykának, mert azt hitte, hogy most már be fognak teljesülni nagyratörő vágyai és ha már nászútra nem mentek is, maradtak volna legalább Budapestben, hadd mutogatta volna magát pompás toalettiével, gyémántos ékszerével egy ideig.

Hát még akkor mennyire szétfoszlottak hü ábrándjai, mikor útközben Gomba úr kijelentette, hogy tőre meg a gombafalvi kastélyba költözködnék.

Na hiszen, ha ő ezt előre tudta volna! Bizony, ha még olyan káczdag is Gomba Márton: nem köti le szép fiatal életét! Ki is szokott e gondolatra egy pár ragyogó könyvessepp éjszótét szeméiből, de csak annyit jegyzett meg, hogy: «Halálra unjuk magunkat egész télen abban a kietlen pusztaságban!»

Oh, milyen másképp gondolta ő ezt! Es most a vén férj erélyessége hogy a legvöbe röpi egy pillanat alatt az ő szép álmaikat, nagyravagyó ábrándképeit!

Hiszen ő csak azért nyújtotta kezét ennek a vén pénzszáknak, hogy szerepelhessen a főúri körökben. Páholyt tarthasson

az operában s a löversenyek alkalmával az öt frtos tribúnón foglalhasson helyet, hová azetek csak az egy forintos helyről guszálhatott át hosszú lorzsnettjén keresztül. És a saját fogatján robohasson végig az Andrásyúton a többi diszes kocsi között, hol azelőtt gyalog, vagy egylovassal komfortéblin tette meg az utat, mialatt Karikás Máté, a »Hirvivő« ségészkeresztője bosszantotta folytonosan eseten bókjaival.

— Na, de majd úgy lesz az még! — gondolta magában, letörülve szempilláiról a kiszókött ragyogó könyecseppet. Igen, de mikor lesz az?

Oh, ezzel a »mikorral« volt tele az ő szíve, lelke akkor is, ahogy a fényesen berendezett villába megérkeztek.

— Lássá, édes, milyen kényelmes kis fészek! Milyen pompás kert és milyen szép kilátás van itt! mondá neki férje, mikor körülvezette a drága bútorokkal berendezett lakásban.

— Aztán jó szomszédaink is vannak. Nézze, amott a dombon, az a kis emeletes villa az Árpássy nagykereskedőé. Emitt ez a másik meg a Pille Aladáré, aki fiatal nőtlén képviselő és igen derék ember. Majd látogatásokat tesziünk, meghívjuk őket; hiszen jó ismerősök vagyunk! Az asszonyka egykedvűen hallgatta mindezt, felbízgészette piros ajkát durcásan, mintha azt mondta volna: »Mit nekem Árpásyék? Mit nekem Pille Aladár —?«

De mikor pár hét múlva megismerkedett velök, gondolata megváltozott. Árpásyék nagyon kedves népeknek találta, Pille Aladárt meg, aki igen gyakran volt társaságukban és vidám élceivel nem egyszer jó kedvre derítette őket, perfekt gavallérnak.

A mellett ez a fiatal képviselő igen tapintatos és előzékeny volt még tréfaiban is. Mikor találkoztak, mindenkor kezét esőkölt Ellának, de hogy valaha bókolt, vagy bizalmasabb beszélgetésbe eredt volna vele, avagy a legkisebb érdeklődést is tanusította volna iránta: ezt váltig szerette volna tapasztalni. Meg is figyelte minden szavát, mozdulatát, igyekezett olvasni az ifjú mély tűzű nagy fekete szeméből: de fáradozása, igyekezete hasztalan volt, kutatása mi eredményre sem vezetett. Pedig mióta Pille Aladárt ismeri, sokkal kedvesebb neki ez a hely és ha az ifjú csak kevéssé is félre tenné vele szemben a merev udvariaskodást: teljesen boldognak érezné magát e magányban.

Pillével Árpásyéknaál találkoztak először. Majd később hozzájuk is átjött és órákig elbeszélgetett Gomba úrral a politikáiról s az ország ügyes-bajos dolgairól. Ilyenkor Ella sohasem vett részt társalásukban a dohányfüst miatt; Pille Aladár pedig csak nagy ritkán kereste fel a szalonban vagy a kertben, hogy üdvözölje, a mikor aztán rövid negyed vagy félórai beszélgetés után rendszerint sietve eltávozott.

— Oh, a kihalhatatlan! sugta ilyenkor az unatkozó szép asszony, mialatt dobogó szívvel, lopva tekintgett arra felé, amerre a kihalhatatlan Pille Aladár karsú, rugalmas alakja eltűnt a kert fái és bokrai mögött. És:

— Milyen kihalhatatlan ez a Pille Aladár! mondta egy ízben férjének is, ahogy bosszúsán nyitott be hozzá.

— Én az ellenkezéről vagyok meggyőződve! — felelt az öreg, kedvetlenül nyujtva át a kezében levő összehajtott papirost.

Távirat volt, a következő tartalommal: »Jójj azonnal Bécsbe!«

»bátyád: Antal.«

— No s el fog utazni?

— Természetesen! Mit tehetek mást?

Ki tudja, milyen sürgős ügyről van szó? Tan halálán van az öreg!

És félóra múlva már ott toporzékolt a két tüzes paripa a lépcső aljánál, a könnyű sárga hintóba fogva, hogy Gomba urat a legközelebbi vasútállomáshoz röptesse.

Mikor a könnyű jármű kigördült az udvarból, a távozó még egyszer megemelte kalapját, hogy búcsút intsen nejének, aki a terasszon álva, tekintett utána.

És mikor az öreg férj alakja végkép eltűnt szemei elől a jegenyéssel szegélyezett poros országu-ton, a fiatal asszonyka úgy érezte: mintha abban a percben nehéz lidérenyomástól szabadulna meg és mázsányi teher málna le a lelkéről.

— Hála istennek, hogy végre egyedül vagyok! kiáltott, örömeiben összecsapva kis kezét. Oh, csak haza ne jönne legalább két hétig! Vagy akár itéletnapig, ha úgy tetszik.

Aztán esdensesen, gondolatokba merülve ment be a nappaliba.

— Takarodj ki Hektor! rivalt ott rá mérgesen a kereveten nyujtózkodó vadász-ebre. Mars! Takarodj előlem! Nincsen itthon a gazdád! És, Hektor ki is ballagott, szemrehányóan nézve vissza okos szemével a kegyetlen úrnőre, ki gazdája tudta nélkül, titkon sok keserű percet okoz neki a poroló pálcával.

Mikor aztán egyedül volt a szép Ella, egészen egyedül, jó ideig gondolataiba mélyedve ült lágyan ringatózó piros-bársony hintaszékében.

Hóbortos, szeszélyes fejcséskjében eszmé eszmét kergetett, aztán egyszerre felugrott és oda sietett az ablakhoz, melynek párkányán diszes vázaban pompás virágesokor illatozott.

Izgatottan húzott ki a esokorból egy sötét-piros rózsát és visszaiülte helyére, ideges ujjakkal kezdé tépegetni leveleit:

— Szeret, nem szeret; szeret, nem szeret; szeret...

— Ah, jól tudtam én azt! — susogta kéjes örömmel. Csak nem mer közeléni hozzám. Furesa is volna, ha én se tudnám őt meghódítani! Én, Langosy Ella, akinek már épen szazhatvanöt udvarlóm volt!

Ezzel újra felszókött helyéről s oda állott a nagy tükör elé és kacéran mosolyogva illegette magát erre-arra.

— Kinek van ilyen szép, homloka és ilyen esókra termett pici piros ajka, mint nekem? Tan annak a duzzadt képű Árpásyénak, a ki iránt Pille Aladár több érdeklődést látszik tanusítani? Ohó, meg se állhat mellettem!

Egy ideig még ott sürgött-forgott a tükör előtt. Aztán más gondolata jött.

— Mi jut eszembe? Pompás gondolat, hahaha! és ezzel táncolva lejtett át a mellék-szobába, hol az íróasztalhoz ülve, a következő levélkét írta aranysegélyű, illatos papírra:

»Kedves Pille ur!

Férjem néhány napra elutazott és hogy az egyedüllét unalmát elűzzem, kirándulni óhajtanék a hegyek közé, hogy megtekintsem a rettegett »boszorkány-völgyet«, mely-

ről itt a környéken olyan rémséges mende-mondák keringenek és a melyhez férjem mindég vonakodott elvinni. Igen-igen lekötölezz, ha elfárad hozzám, hogy elhatározzuk: mikor volna leginkább ideje engem a »boszorkány-völgybe« elkísérni? Remélem, nem tagadja meg e kérésemet;

tisztelője: Gombáné Ella.»

A levelet borítékba zárta, aztán becsöngette az inast és utasította, hogy vigye át rögtön a szomszédvillába, Pilléhez.

Majd meg, ahogy az inas távozott, szobalányát csengette be, hogy az öltözködésben segítsen. Azt a ruháját vette fel, amelyiket egy alkalommal az ifjú képviselő megdicséért; végül pedig egy félhold alakú gyémántos diadémot tűzött éjsötét hajába és még mindig ott illesztgette, igazgatta, mikor az inas már vissza is jött a valással.

Lazasan dobogó szívvel, remegő kézzel vette át a finoman összehajtogatott kis levélkét, idegesen szakgatta fel a borítékot és pihegő lélegzettel olvasta:

»Mélyen tisztelt Asszonyom!

Végtelenül sajnálom, hogy becses meghívásának nem tehetek eleget, de tegnap megírtém Árpásyékna, hogy elkísérem őket Balaton-Füredre. Szavamot nem vonhatom vissza, egy óra múlva indulunk kell!

Kezeit csókolja, tisztelő hiva: Pille Aladár.»

A levél kihullott kezéből.

Ugy érezte, mintha a föld nyilna meg előtte és ő egy mély, feneketlen örvénybe hullana alá; mintha a tükörasztalka lapján elhelyezett apró cseese-becsék, faunok, amorettek, gnómoeskák mind-mind rút, kacaj mosolyra fintoritanak arcukat, hogy csalódását, önámítása ily csufos vereségét gúnyolják; majd meg forogni kezdenek körülötte és őt magát is szilaj, örületes forgatagban ragadják magukkal, amíg agya szédül, szemei mint-ha őrgeikből lépnek ki, lélegzete fennakad és két kezét veritékes, égő homlokához tapasztva, egy támlányba roskad...

Néhány percre tel, hogy oda omolva fekdűt, nem eszmélt, nem gondolkodott, csak sajgó, éles fájdalmat érzett keblében... aztán egyszerre felugrott a támlányból, arca a harag pírja öntötte el és festette bíborosra, indultató elvakultan kapta fel a szőnyegen heverő levélkét és mialatt ezer meg ezer darabkára tépte szét és szórta szerte rongyait, remegő ajka egyre ezt susogta:

— Oh, a kihalhatatlan! A kihalhatatlan!

Olyan volt, mint egy haragos istennő, aki fehér hópihékkal dobalózik s míg a levélke foszlányról foszlányra tünt el apró kezeiből — — im, halkán-lassan nyílik az ajtó és lopva, lábujhegyen lép be — — Pille Aladár.

Egy pillanat, hogy meglátja; egy másik, hogy az ifjú mellette terem és a következőben már ott pihen Aladár karjai közt, égő arcát eltemeti az ifjú széles mellén, karjai átfontják nyakát és ilhegve rebegi:

— Oh, tudtam én azt, tudtam, hogy még is el fog jönni maga csúf, kihalhatatlan ember!...

